

ΑΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ και ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***ΘΕΜΑ: ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΟ
ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ***

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
A.M.: 13689

ΚΑΤΩΠΟΔΗ ΑΝΤΙΓΟΝΗ
A.M.: 13883

ΙΜΠΡΙΞΗ ΕΛΕΝΗ

ΑΙΓΑΛΕΩ 2014

Περιεχόμενα

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	7
ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	7
1.1 Χρηματοπιστωτικό σύστημα και Χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος .	7
1.1.1 Στόχοι ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος	8
1.2 Τραπεζικό σύστημα	9
1.2.1 Είδη τραπεζών	9
1.3 Θεσμικοί επενδυτές	12
1.4 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ	13
1.4.1 Βασιλεία I	14
1.4.2 Βασιλεία II	15
1.4.2.1 Διαφορές Συμφώνου Βασιλείας I και Βασιλείας II	16
1.4.2.2 Η εποπτεία του Συμφώνου της Βασιλείας II στην Ελλάδα	18
1.4.3 Βασιλεία III	18
1.5 ΚΙΝΔΥΝΟΣ	21
1.5.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	21
1.5.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	21
1.5.3 Κίνδυνος Αγοράς	22
1.5.4 Πιστωτικός Κίνδυνος	23
1.5.5 Κίνδυνος Ρευστότητας	23
1.5.6 Λειτουργικός Κίνδυνος	24
1.5.7 Νομικός Κίνδυνος	24
1.5.8 Κίνδυνος Επιτοκίου	25
1.5.9 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ	25
1.6 Εσωτερικός Έλεγχος Τραπεζών	26

1.7 Οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας	27
1.8 ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	31
1.9 Η συμβολή του τραπεζικού συστήματος	32
2 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	34
Κ.Λ.Σ.Τ.....	34
2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ	34
2.2 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ	35
2.3 ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΛΣΤ ΜΕ ΕΓΛΣ.....	40
2.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΛΣΤ ΜΕ ΕΓΛΣ	42
2.5 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ	47
3 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ	52
ΕΠΙΤΑΓΕΣ.....	52
3.1 ΕΙΔΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ.....	53
3.1.1 Μεταχρονολογημένη επιταγή.....	54
3.2 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ.....	56
3.2.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟ;	56
3.2.2 ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ;.....	57
3.3 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΜΕ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ	59
3.4 ΑΚΑΛΥΠΤΗ ΕΠΙΤΑΓΗ.....	60
3.4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΛΥΠΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ	60
3.4.2 ΟΙ ΑΚΑΛΥΠΤΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ	63
3.5 ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΩΝ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	66
3.6 Ποιές οι κυρώσεις της επιχείρησης για ακάλυπτες επιταγές;.....	70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	73

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα διανύουμε μια περίοδο οικονομικής κρίσης που οι διαστάσεις της ξεπερνούν τα όρια της χώρας. Οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες δεν αφήνουν ανεπηρέαστο το οικονομικό κύκλωμα της Ελλάδας. Πολλές εταιρίες εγκαταλείπουν το ελληνικό έδαφος και δραστηριοποιούνται σε νέα λιγότερο αναπτυγμένα μέρη, όπου τα εργατικά χέρια είναι εσθήτα πιο φθηνά.

Το τραπεζικό σύστημα αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα ρευστότητας, καθώς πολλές από τις καταθέσεις των ελλήνων έχουν μεταφερθεί στο εξωτερικό. Οι θέσεις εργασίας μειώνονται με μεγάλη συχνότητα και η ελληνική οικονομία κινητέ σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας. Απόρροια της παρούσας οικονομικής κατάστασης, είναι η δυσκολία των ελληνικών τραπεζών να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους διότι το πρόβλημα ρευστότητας που αντιμετωπίζουν είναι εξαιρετικά περίπλοκο.

Η κερδοφορία της τράπεζας βασίζεται κυρίως στη διαφορά που παρουσιάζει το επιτόκιο δανεισμού συγκριτικά με το επιτόκιο καταθέσεων. Δυο διαδικασίες που τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα είναι σχεδόν ανύπαρκτες.

Σκοπός του χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η βελτίωση της κατανομής των πόρων στο χώρο και το χρόνο μέσα σε ένα αβέβαιο περιβάλλον συναλλαγών. Το τραπεζικό σύστημα αναγνωρίζεται ως ο πλέον βασικός άξονας του χρηματοοικονομικού συστήματος, το οποίο με την σειρά του απαρτίζεται από τις χρηματοοικονομικές αγορές, τα διάφορα χρηματοοικονομικά προϊόντα και τους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς. Όταν λοιπόν το τραπεζικό σύστημα αδυνατεί να λειτουργήσει σωστά τότε το οικονομικό περιβάλλον μιας χώρας αρχίζει αποδιοργανώνεται και εν τέλει καταρρέει.

Υπάρχουν διάφορα ήδη χρηματοπιστωτικών οργανισμών, με σημαντικότερα αυτά των κεντρικών και εμπορικών τραπεζών. Οι κεντρικές

τράπεζες λειτουργούν σαν τα μεγάλα αφεντικά, καθώς αυτές ρυθμίζουν τον τρόπο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος και δίνουν λύσεις στις δύσκολες καταστάσεις σε περιόδους ύφεσης.

Κανένας οργανισμός και καμία κοινωνία δεν μπορεί να επιβιώσει χωρίς κανόνες που θα πρέπει να τηρούνται αυστηρά. Όπως παραδείγματος χάριν η κοινωνία μας υπακούει στους νόμους που έχει θεσπίσει ο νομοθέτης και εργάζεται-ζει βάσει αυτών, έτσι και το τραπεζικό σύστημα ακολουθεί βασικούς κανόνες που ορίζουν τα πλαίσια λειτουργίας του. Ουσιαστικά αναφερόμαστε στην επιτροπή της βασιλείας η οποία έχει δύο στόχους:

- Τη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Και τη διαμόρφωση ισοδύναμων όρων ανταγωνισμού κυρίως σε διεθνές επίπεδο.

Ένα άλλο σημαντικό κομμάτι είναι ο κίνδυνος και η διαχείριση του κινδύνου, έτσι ώστε, ο οργανισμός-ίδρυμα να είναι σε θέση να γνωρίζει την μελλοντική του ύπαρξη, λειτουργία και τις συνθήκες που θα επικρατούν αναφορικά με αυτόν. Η μελέτη και διαχείριση του κινδύνου είναι μια από τις σημαντικότερες επιστήμες που έχουν αναπτυχθεί τα τελευταία χρόνια.

Κάθε οργανισμός έτσι και η τράπεζα δεν δρα ανεξέλεγκτη. Τον ρόλο αυτό έχει αναλάβει ο Εσωτερικός Έλεγχος. Εκτός από αυτό όμως υπάρχουν και οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, οι οποίοι μέσω των στοιχείων που μελετούν ανακοινώνουν αν το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι φερέγγυο ή όχι.

Οι τράπεζες πραγματοποιούν διάφορες ενέργειες οι οποίες πρέπει να αποδοθούν λογιστικά. Το ΕΓΛΣ όμως δεν μπορούσε να καλύψει τις ανάγκες του τραπεζικού συστήματος έτσι φτιάχτηκε και το ΚΛΣΤ. Όπου χρησιμοποιείτε για της τραπεζικές λογιστικές έγγραφες.

Μια από τις πιο σημαντικές εργασίες που κάνει μια τράπεζα, αν και έμμεσα, είναι η τραπεζική επιταγή. Η επιταγή τα τελευταία χρόνια κινείτε ανεξέλικτα στην αγορά, αλλάζει χέρια και παίζει τον ρόλο του χρήματος. Η

τράπεζα δεν φέρει κάποια ευθύνη αναφορικά με την ποριά της επιταγής. Οι μεταχρονολογημένες επιταγές στην Ελλάδα έχουν την τιμητική τους αφού τα τελευταία χρόνια, διότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων κινούνται με αυτές.

Το πρόβλημα όμως που παρατηρείται έντονα τα τελευταία χρόνια είναι αυτό των ακάλυπτων επιταγών. Δηλαδή οι επιταγές χωρίς αντίκρισμα. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, στη παρούσα οικονομική συγκυρία, χρησιμοποιούν τις ακάλυπτες επιταγές ολοένα και περισσότερο καθώς αντιμετωπίζουν τεραστία προβλήματα ρευστότητας, με αποτέλεσμα η διαρκής μεταφορά των επιταγών αυτών από χέρι σε χέρι να δημιουργεί προβλήματα στην ελληνική οικονομία γενικότερα. Επιπλέον η έλλειψη ρευστότητας καθιστά την βιωσιμότητα αυτών των επιχειρήσεων εξαιρετικά δύσκολη.

Χωρίς καμία αμφιβολία το τραπεζικό σύστημα μιας χώρας είναι ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες της οικονομίας. Σε αυτή την εργασία αναλύουμε την λειτουργία των τραπεζών, τους σκοπούς του τραπεζικού συστήματος και το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών. Κλείνοντας στο τελευταίο κεφάλαιο ασχολούμαστε με τις Ακάλυπτες επιταγές και τις επιπτώσεις τους στην ελληνική επιχείρηση και αγορά.

1° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Τράπεζα ονομάζεται χρηματοπιστωτικό ίδρυμα , το οποίο ασχολείται με χρηματικές και πιστωτικές συναλλαγές. Ανάλογα με το είδος της, μπορεί να δέχεται καταθέσεις, να χορηγεί δάνεια, να φυλάσσει και να διαχειρίζεται αξιόγραφα και να αναλαμβάνει την πληρωμή για λογαριασμό του πελάτη.

Η κερδοφορία της τράπεζας βασίζεται στην λεγόμενη "ψαλίδα", δηλαδή τη διαφορά ανάμεσα στο επιτόκιο δανεισμού και στο επιτόκιο καταθέσεων. Έτσι αν για παράδειγμα μία τράπεζα χορηγεί ένα δάνειο με επιτόκιο 10% και δέχεται κατάθεση με ετήσιο επιτόκιο 3% η διαφορά αυτή (7%) αποτελεί την ψαλίδα που οδηγεί στα κέρδη της τράπεζας. Βέβαια οι τράπεζες αποκομίζουν και από άλλου χρήματα όπως από προμήθειες ή από συμμετοχές και επενδύσεις. Ωστόσο η κύρια λειτουργία της έγκειται στον δανεισμό (χορηγήσεις και καταθέσεις).

Τέλος η τράπεζα αποτελεί εκείνο το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο οι επενδυτές συγκεντρώνονται και πραγματοποιούν καταθέσεις ή δέχονται χρηματοδοτήσεις. Η τράπεζα οφείλει να σέβεται τον δανειζόμενο και να επιδιώκει την αποδοτικότερη εξυπηρέτηση του χωρίς ωστόσο να θέτει σε κίνδυνο την βιωσιμότητα της. Το σύνολο των τραπεζών δημιουργεί το τραπεζικό σύστημα

1.1 Χρηματοπιστωτικό σύστημα και Χαρακτηριστικά του χρηματοπιστωτικού συστήματος

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα οικονομικό σύστημα, στηριγμένο στο χρηματικό αντίκρισμα και την βαθμολόγηση της εμπιστοσύνης

της διαθεσιμότητας των φυσικών και άυλων πόρων. Χρησιμοποιεί τη διαμεσολάβηση στην ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών στις αγορές με σκοπό την ελάττωση του κόστους των ατελειών που εμφανίζονται κατά τις συναλλαγές. Κύριο ρόλο στο σύστημα αυτό παίζουν οι διαμεσολαβητές οι οποίοι, πρώτον, συγκεντρώνουν την πληροφορία εμπιστοσύνης των συναλλασσομένων και δεύτερον, διεκπεραιώνουν τις συμφωνίες των συναλλαγών.

Σκοπός του χρηματοπιστωτικού συστήματος, είναι η βελτίωση της κατανομής των πόρων στο χώρο και το χρόνο, μέσα σε ένα αβέβαιο περιβάλλον συναλλαγών. Φέρνει σε επαφή τους αποταμιευτές με τους επενδυτές, δηλαδή, ουσιαστικά μεταφέρει την αγοραστική δύναμη από τις οικονομικές μονάδες που παρουσιάζουν πιστωτικό υπόλοιπο προς αυτές με χρεωστικό υπόλοιπο. Περιλαμβάνει δύο βασικά υποσυστήματα, τις χρηματοπιστωτικές αγορές και τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς.

1.1.1 Στόχοι ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος

Οι στόχοι ενός χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι οι παρακάτω:

- Η αντιμετώπιση, η αποφυγή και η διάχυση του κινδύνου.
- Η άριστη κατανομή των πόρων
- Η παρακολούθηση της διοίκησης των εταιρειών και ο έλεγχος των επιχειρήσεων
- Η κινητοποίηση των αποταμιεύσεων
- Η διευκόλυνση της ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών

1.2 Τραπεζικό σύστημα

Το τραπεζικό σύστημα αποτελεί την καρδιά του χρηματοπιστωτικού συστήματος μιας χώρας. Σε αυτό εντάσσονται οργανισμοί που κατέχουν τον ρόλο του διαμεσολαβητή ανάμεσα σε αποταμιευτές και πιστούχους, εξασφαλίζοντας τον μετασχηματισμό της ρευστότητας. Το τραπεζικό σύστημα συμβάλλει στην ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας με την τόνωση της εγχώριας ζήτησης, την χρηματοδότηση δυναμικών κλάδων της οικονομίας και καινοτόμων επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Η αποτελεσματικότητα της συμβολής του εξαρτάται από την ύπαρξη αξιόπιστου θεσμικού πλαισίου το οποίο ρυθμίζει την λειτουργία της κοινωνίας σε οικονομικό επίπεδο και στηρίζει τις αναπτυξιακές διαδικασίες. Το τραπεζικό σύστημα αναγνωρίζεται ως ο βασικός άξονας του χρηματοοικονομικού συστήματος, το οποίο με την σειρά του απαρτίζεται από τις χρηματοοικονομικές αγορές, τα διάφορα χρηματοοικονομικά προϊόντα και τους χρηματοοικονομικούς οργανισμούς.

Η σημαντικότερη λειτουργία του χρηματοοικονομικού συστήματος είναι η πραγματοποίηση χωρίς εμπόδια της μεταφοράς κεφαλαίων από τις πλεονασματικές μονάδες της οικονομίας στις ελλειμματικές.

1.2.1 Είδη τραπεζών

Οι σημαντικότερες μορφές τραπεζών είναι:

- 1. Κεντρική τράπεζα:** οι κεντρικές τράπεζες διενεργούν τις πιο σημαντικές λειτουργίες στην οικονομία. Ελέγχουν την νομισματική πολιτική και σε περιπτώσεις κρίσης, όπως αυτή που διανύουμε τα τελευταία χρόνια και μπορούν να είναι ο δανειστής της τελευταίας λύσης. Επίσης ευθύνονται για την έκδοση του νομίσματος αφού είναι και υπεύθυνες για τον έλεγχο διάθεσης του χρήματος. Παράδειγμα κεντρικών τραπεζών είναι η τράπεζα της Ελλάδος και η Ευρωπαϊκή κεντρική τράπεζα. Κάτω από την επίβλεψη του πολιτικού καθεστώτος η κεντρική τράπεζα διεξάγει τις παρακάτω ενέργειες:

- Εφαρμόζει τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας
- Ασκήν νομισματική πολιτική
- Διατηρεί την σταθερότητα των τιμών
- Εκδίδει τραπεζογραμμάτια
- Ταμειακή διαχείριση των εσόδων και εξόδων του δημόσιου τομέα των κρατών
- Διαχείριση έκδοσης και αποπληρωμής τίτλων του δημοσίου

Αναλυτικότερα η κεντρική τράπεζα:

- Οριοθετεί τα επιτόκια των τραπεζών μέσω του καθορισμού του επιτοκίου δανεισμού της, θέτοντας έτσι κατευθυντήριες γραμμές για τις υπόλοιπες τράπεζες.

- Ελέγχει και μεταβάλλει την προσφορά εγχώριου χρήματος, με την έκδοση και την ρευστοποίηση ομολόγων ή με την εκτύπωση χρήματος σε επιθυμητά επίπεδα, σε αντιστοιχία με την εξέλιξη μακροοικονομικών μεγεθών της οικονομίας. Αυτό σημαίνει ότι η κεντρική τράπεζα είναι ένα από τα βασικά όργανα δημοσιονομικής πολιτικής.

- Διεξάγει έρευνες και μελέτες σχετικά με τον ιδιωτικό και επιχειρηματικό δανεισμό, με την στατιστική επεξεργασία των ευρημάτων και την διεξαγωγή πορισμάτων για την πορεία της οικονομίας του κράτους.

- Έχει την αρμοδιότητα του τραπεζίτη της κυβέρνησης, δηλαδή εγγυάται ότι η κυβέρνηση θα μπορεί να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της όταν αντιμετωπίσει δημοσιονομικό έλλειμμα.

2. Εμπορική τράπεζα: Οι εμπορικές τράπεζες αποτελούν πιστωτικά ιδρύματα χρηματικών υπηρεσιών. Οι εμπορικές τράπεζες συμμετέχουν στο χρηματοπιστωτικό σύστημα με σκοπό την ικανοποίηση των συναλλαγματικών αναγκών των καταναλωτών. Διαχειρίζονται με ορθολογικό τρόπο τα επίπεδα συναλλαγματικών διαθέσιμων κεφαλαίων, είτε επειδή επιδιώκουν το άριστο, είτε επειδή τους το επέβαλλε η κεντρική τράπεζα.

Οι πιο συνηθισμένες ενέργειες μιας εμπορικής τράπεζας είναι οι παρακάτω:

- Αποδέχεται καταθέσεις ή άλλα κεφάλαια
- Χορηγεί πιστώσεις συμπεριλαμβανομένων και των πράξεων πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων (factoring)
- Πραγματοποιεί χρηματοδοτικές μισθοδοσίες (leasing)
- Διεξάγει πληρωμές και μεταφορές κεφαλαίων
- Εκδίδει και διαχειρίζεται διάφορα μέσα πληρωμής (πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, ταξιδιωτικές και τραπεζικές επιταγές)
- Χορηγεί εγγυήσεις και αναλήψεις υποχρεώσεων
- Διενεργεί συναλλαγές για το ίδιο το ίδρυμα ή για πελάτες του (αξιόγραφα, συνάλλαγμα, προθεσμιακά συμβόλαια κ.α.)
- Μεσολαβεί στις διατραπεζικές αγορές
- Διαχειρίζεται χαρτοφυλάκια και παρέχει συμβουλές σχετικά με αυτό
- Φυλάσσει και διαχειρίζεται κινητές αξίες
- Εκμισθώνει θυρίδες

Αναλυτικότερα οι εμπορικές τράπεζες:

- Λειτουργούν ως μεσολαβητές μεταξύ των αποταμιευτών και των επενδυτών
- Επηρεάζουν την προσφορά του χρήματος.
- Είναι υποχρεωμένες να κρατούν ένα ποσοστό, που καθορίζεται από την κεντρική τράπεζα, των καταθέσεων σε ρευστά διαθέσιμα και να δανείζουν το υπόλοιπο τους.

3. Συνεταιριστικές τράπεζες: Οι συνεταιριστικές τράπεζες δραστηριοποιούνται κύριος στην δυτική Ευρώπη. Η ίδρυση και η λειτουργία τους βασίζεται κυρίως στις αρχές της συνεταιριστικής επιχείρησης. Η δραστηριότητα τους περιορίζεται συνήθως σε τοπικά πλαίσια, αν και μπορούν να αναπτυχθούν και σε εθνικό επίπεδο. Έχουν ως κύριο σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας της τοπικής κοινωνίας όπου δραστηριοποιούνται.

4. Επενδυτικές τράπεζες: οι επενδυτικές τράπεζες βοηθούν στην συναλλαγή κεφαλαίων τις δημόσιες και τις ιδιωτικές εταιρίες. Επίσης

παρέχουν και γνωμοδοτικές στρατηγικές υπηρεσίες (για συγχωνεύσεις , κτήσεις και άλλους τύπους οικονομικών συναλλαγών). Παλιότερα οι επενδυτικές τράπεζες διάφεραν κατά πολύ από τις εμπορικές τράπεζες, αφού οι επενδυτικές τράπεζες ασχολούνταν κυρίως με μεγάλες επιχειρήσεις ή εταιρίες ενώ οι εμπορικές τράπεζες με μικρομεσαίες επιχειρήσεις και ιδιώτες. Τα τελευταία χρόνια όμως αυτή η διαφορά δεν παραμένει ίδια, δεδομένου ότι αρκετές εμπορικές τράπεζες έχουν αρχίσει να προσφέρουν παρόμοιες τραπεζικές υπηρεσίες επενδυτικού τύπου. Παράδειγμα επενδυτικές τράπεζας είναι η Goldman Sachs, η UBS και η Houlihan Lokey.

5. Πολλαπλών / γενικών εργασιών (Universal Banks):

Είναι ο συνηθέστερος τύπος τραπεζικού συστήματος της ηπειρωτικής Ευρώπης. Πρόκειται για ιδρύματα που παρέχουν όλες τις χρηματοδοτικές υπηρεσίες. Διαθέτουν εκτεταμένο δίκτυο καταστημάτων και απευθύνονται και σε εταιρίες αλλά και σε ιδιώτες.

6. Ταχυδρομικό ταμειούχιο: Συνδέεται με το εθνικό ταχυδρομικό σύστημα και παρέχει υπηρεσίες ανάλογες με των εμπορικών τραπεζών.

1.3 Θεσμικοί επενδυτές

Οι θεσμικοί επενδυτές είναι οργανισμοί που έχουν μαζεμένα τεράστια ποσά χρημάτων και τα επενδύουν σε επιχειρήσεις είτε αγοράζοντας μετοχές στο χρηματιστήριο είτε με άλλα επενδυτικά προϊόντα. Θεσμικοί επενδυτές μπορεί να είναι τράπεζες, εταιρίες ασφαλειών, ταμεία συντάξεων, εταιρίες αμοιβαίων κεφαλαίων (mutual funds) και ταμεία εξασφάλισης (hedge funds).

Οι θεσμικοί επενδυτές αποκτούν ουσιαστικά κεφάλαιο από τις αποταμιεύσεις και από τις πιστώσεις των πελατών τους. Οι εταιρίες επενδύσεων κρατούν ένα μεγάλο χαρτοφυλάκιο επενδύσεων σε πολλές επιχειρήσεις με σκοπό, εάν μια επιχείρηση στην οποία έχουν επενδύσει

πτωχεύσει να αποτελεί μικρό μερίδιο του χαρτοφυλακίου της. Επιπλέον οι θεσμικοί επενδυτές έχουν μεγάλη επιρροή στην διοίκηση των επιχειρήσεων στις οποίες έχουν επενδύσει συχνά, λόγω του μεγάλου αριθμού μετοχών που αγοράζουν, έχουν δικαίωμα ψήφου στο διοικητικό συμβούλιο. Έτσι μπορούν να ελέγξουν πολλές επιχειρήσεις.

Επίσης επειδή έχουν την ελευθερία να αγοράζουν και να πουλάνε μαζικές ποσότητες μετοχών μπορούν να επηρεάσουν το ποια επιχείρηση θα συνεχίσει να λειτουργεί κερδοφόρα και ποια θα αναγκαστεί να κλείσει ή να αναζητήσει νέο αγοραστή.

Αναλυτικότερα οι εταιρίες αμοιβαίων κεφαλαίων και τα ταμεία εξασφάλισης:

- Συγκεντρώνουν κεφάλαια από διάφορους επενδυτές και δημιουργούν μια ενιαία επένδυση υπό κοινή διαχείριση.
- Οι επενδυτές έχουν το δικαίωμα να ρευστοποιήσουν ανά πάσα στιγμή και να συμμετέχουν στα κέρδη/ζημιές ανάλογα με το ποσοστό που έχουν τοποθετήσει.

Η διαφορά τους είναι ότι στα ταμεία εξασφάλισης υπάρχουν δύο τύποι επενδύσεων, η ανοικτού και η κλειστού τύπου. Στις ανοικτού τύπου επενδύσεις υπάρχει ένα κατώτατο όριο επένδυσης, το οποίο είναι και πολύ υψηλό, ενώ στις κλειστού τύπου, οι συμμετέχοντες επιλέγονται από τον διαχειριστή.

1.4 ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ

Η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία ιδρύθηκε το 1974 με τη συμμετοχή 13 χωρών (Βέλγιο, Καναδάς, Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία, Ηνωμένο Βασίλειο και ΗΠΑ). Η Επιτροπή διατυπώνει ευρέα εποπτικά πρότυπα και

κατευθύνσεις και προτείνει βέλτιστες πρακτικές, με την προσδοκία ότι οι επιμέρους εποπτικές αρχές θα λάβουν μέτρα για την εφαρμογή τους μέσω θεσμικών ή άλλων προσαρμογών, οι οποίες ενδείκνυνται για τα εθνικά τους συστήματα. Η Επιτροπή δεν έχει τη μορφή υπερεθνικής εποπτικής αρχής και τα συμπεράσματά της δεν έχουν, ούτε υπήρχε ποτέ η πρόθεση να έχουν, δεσμευτική νομική ισχύ. Οι στόχοι της επιτροπής της Βασιλείας είναι οι εξής:

- Η διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος.
- Η διαμόρφωση ισοδύναμου όρων ανταγωνισμού κυρίως σε διεθνές επίπεδο.

1.4.1 Βασιλεία I

Το 1988 η Επιτροπή εισήγαγε ένα σύστημα κεφαλαιακής μέτρησης με την ονομασία Basel Capital Accord. Στόχος ήταν η αντιμετώπιση του πιστωτικού κινδύνου μέσω της θέσπισης ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων. Οι διατάξεις του αφορούν δύο θέματα:

- Τη μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων των διεθνών τραπεζών, για την κάλυψη, έναντι της έκθεσής τους στον πιστωτικό κίνδυνο (και τον κίνδυνο χώρας) από στοιχεία ενεργητικού και εκτός ισολογισμού.
- Τον καθορισμό των στοιχείων των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων, με τα οποία οι τράπεζες δικαιούνται να εκπληρώνουν τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για κάλυψη, έναντι του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς.

Βασικότερες αιτίες, ήταν

- η απελευθέρωση των αγορών
- η αύξηση της ταχύτητας κυκλοφορίας των κεφαλαίων
- η αυξανόμενη πολυπλοκότητα των χρηματοοικονομικών εργαλείων με την εισαγωγή των παραγώγων

- και η χρήση της τεχνολογίας σε επίπεδο συναλλαγών, αλλά και σε επίπεδο διαχείρισης κεφαλαίων.

Το πρώτο Σύμφωνο της Βασιλείας, γνωστό ως Βασιλεία I, εστιάζει στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Ο κίνδυνος κεφαλαιακής επάρκειας, δηλαδή ο κίνδυνος από μια απροσδόκητη απώλεια, ταξινομείται σε πέντε κατηγορίες (0%, 10%, 20%, 50%, 100%). Συγκεκριμένα, το σύμφωνο αυτό προσδιορίζει τα στοιχεία και την ποιότητα των ιδίων κεφαλαίων των τραπεζών και ομαδοποιεί σε βασικές κατηγορίες, τα εντός και εκτός ισολογισμού στοιχεία τους, ανάλογα με τον πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχουν. Έτσι, το Σύμφωνο της Βασιλείας επέβαλλε ένα ελάχιστο ενιαίο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, 8%, και εναρμόνισε για πρώτη φορά το διεθνές εποπτικό σύστημα.

Στη δεκαετία του 1990 εμφανίστηκαν περιπτώσεις καταστροφικών ζημιών σε πιστωτικά ιδρύματα, εξαιτίας κινδύνων που προέρχονταν από ατέλειες του πλαισίου λειτουργίας. Με αφορμή κάποιες χρηματοοικονομικές δυσλειτουργίες και πτωχεύσεις σε πιστωτικά ιδρύματα γεννήθηκε η ανάγκη διαχείρισης ενός πρωτοεμφανιζόμενου τύπου κινδύνου, του λεγόμενου Λειτουργικού Κινδύνου.

Το 1999, η Επιτροπή της Βασιλείας έδωσε στη δημοσιότητα το αναθεωρημένο έγγραφο του 1988. Η βασική μεθοδολογία του πρώτου αναθεωρημένου Συμφώνου της Βασιλείας, αφορά άμεσα τα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Οι σταθμίσεις πιστωτικού κινδύνου ορίζονται ανά κατηγορία οφειλέτου, δηλαδή μικρότερου πιστωτικού κινδύνου, και είναι οι κεντρικές κυβερνήσεις και κεντρικές τράπεζες, ενώ στη συνέχεια ακολουθούν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι επιχειρήσεις.

1.4.2 Βασιλεία II

Η συνειδητοποίηση των αδυναμιών του συμφώνου της Βασιλείας I, αλλά και η πίεση της αγοράς οδήγησε στην έναρξη των εργασιών για την

αναθεώρησή του. Στις 26 Ιουνίου 2004 εκδόθηκε το αναθεωρημένο εποπτικό πλαίσιο της Κεφαλαιακής Επάρκειας, το οποίο είναι γνωστό ως Βασιλεία II και πρόκειται να εφαρμοστεί πλήρως, μέχρι το 2015. Εστιάζει σε τρεις κύριες περιοχές, συμπεριλαμβανομένων των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων, του εποπτικού ελέγχου και της πειθαρχίας της αγοράς, οι οποίες είναι γνωστές ως τρεις πυλώνες.

Σκοπός, είναι να ενισχυθούν και να εποπτευθούν οι διεθνείς τραπεζικές απαιτήσεις. Βασικοί στόχοι του νέου Συμφώνου συνίστανται στα ακόλουθα:

- Να αποδοθεί έμφαση στη διαδικασία εποπτικής εξέτασης και στη διαφάνεια της αγοράς.
- Η επαρκής κάλυψη του συνόλου των χρηματοοικονομικών και μη κινδύνων.
- Η σταδιακή σύγκλιση του ύψους των εποπτικών ιδίων κεφαλαίων προς το οικονομικό κεφάλαιο των τραπεζών, μέσω της αναγνώρισης από τις εποπτικές αρχές της αποτίμησης του κινδύνου που πραγματοποιούν οι ίδιες οι τράπεζες.

Η Βασιλεία II βασίζεται σε τρεις πυλώνες:

1. : Ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις
2. : Εποπτεία της κεφαλαιακής επάρκειας και των εσωτερικών συστημάτων αξιολόγησης των τραπεζών.
3. : Αποτελεσματική ενημέρωση του κοινού και πειθαρχία μέσω της αγοράς.

Παρά το γεγονός ότι η χώρα μας δεν συμπεριλαμβάνεται στην ομάδα η εφαρμογή ήταν σχεδόν ταυτόχρονη με όλες τις χώρες μέλη της ΕΕ.

1.4.2.1 Διαφορές Συμφώνου Βασιλείας I και Βασιλείας

II

Τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Βασιλείας II και των διαφορών της από τη Βασιλεία I είναι τα ακόλουθα:

1. Η Βασιλεία II περιλαμβάνει ένα περιπλοκότερο πλαίσιο μέτρησης για την επάρκεια των τραπεζών
2. Η Βασιλεία II δεν έχει στόχο μόνο την επάρκεια, αλλά και τη βελτίωση της διαχείρισης κινδύνων στο τραπεζικό κλάδο, με την παροχή των σωστών κινήτρων για την καλύτερη συνεργασία και την ενθάρρυνση της διαφάνειας.
3. Αντίθετα από τη Βασιλεία I, η Βασιλεία II δίνει μεγάλο βάρος στο λειτουργικό κίνδυνο. Πράγματι, η βασική εστίαση της Βασιλείας II βρίσκεται στο λειτουργικό κίνδυνο και όχι στον κίνδυνο αγοράς ή τον πιστωτικό κίνδυνο
4. Το σύμφωνο της Βασιλείας II παρέχει ένα πιο εύκαμπτο πλαίσιο επάρκειας, που απεικονίζει με έναν καλύτερο τρόπο τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν οι τράπεζες και τους ενθαρρύνει για να κάνουν τις απαραίτητες βελτιώσεις στην αξιολόγηση του κινδύνου.
5. Η Βασιλεία II είναι πιο ευαίσθητη στον κίνδυνο από τη Βασιλεία I.
6. Σε χώρες που τα επίπεδα του κινδύνου είναι ακόμα υψηλότερα, πρέπει να εξετάζεται η επιπλέον ανάγκη για καθορισμό μεγαλύτερης κεφαλαιακής επάρκειας, από ότι ορίζει το σύμφωνο. Οι εθνικές αρχές είναι επίσης, ελεύθερες να εφαρμόσουν τα συμπληρωματικά μέτρα της επάρκειας.
7. Το σύμφωνο της Βασιλείας II σχεδιάστηκε για να εφαρμοστεί στις διεθνώς ενεργές.
8. Μια σημαντική καινοτομία της Βασιλείας II είναι η ευρύτερη χρήση των εσωτερικών μοντέλων για την αξιολόγηση του κινδύνου.

1.4.2.2 Η εποπτεία του Συμφώνου της Βασιλείας II στην Ελλάδα

Στην Ελλάδα υπάρχουν τρία σώματα που είναι υπεύθυνα για την επιστασία του τραπεζικού συστήματος συνολικά:

- Η Τράπεζα της Ελλάδας ρυθμίζει και επιθεωρεί τα πιστωτικά ιδρύματα, καθώς και μερικά ιδρύματα, όπως πιστωτικές εταιρείες, εταιρείες leasing κλπ. Επίσης, έχει καθήκον να συμβάλλει στην γενική σταθερότητα του οικονομικού τομέα.
- Η Επιτροπή της Ελληνικής Κεφαλαιακής Αγοράς ρυθμίζει τις αγορές κεφαλαίου και επιθεωρεί τις εταιρείες επενδύσεων και τα συλλογικά επενδυτικά κεφάλαια.
- Τέλος, η προσφάτως ιδρυθείσα Επιτροπή για την Επιθεώρηση της Ιδιωτικής Ασφάλισης είναι υπεύθυνη για τις ασφαλιστικές εταιρείες.

1.4.3 Βασιλεία III

Βασιλεία III (ή η Τρίτη Συμφωνία της Βασιλείας) είναι ένα παγκόσμιο κανονιστικό πρότυπο για την τραπεζική κεφαλαιακή επάρκεια, προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων και ρευστότητας για την αγορά των κινδύνων που συμφωνήθηκαν από τα μέλη της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία το 2010-11, και έχει προγραμματιστεί να εισαχθεί από το 2013 μέχρι 2018. Η τρίτη δόση της Βασιλείας αναπτύχθηκε για την αντιμετώπιση των ελλείψεων σε δημοσιονομικό κανονισμό που προκύπτουν από τη τέλη της δεκαετίας του 2000 λόγω της οικονομικής κρίσης. Η Βασιλεία III ενισχύει τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και εισάγει νέες ρυθμιστικές απαιτήσεις για τη ρευστότητα των τραπεζών και τη μόχλευση τους. Ο ΟΟΣΑ (οργανισμός οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης) εκτιμά ότι η εφαρμογή της Βασιλείας III θα μειώσει την ετήσια αύξηση του ΑΕΠ από 0,05 έως 0,15%. Οι κριτικοί

πιστεύουν ότι οι απαιτήσεις της Βασιλείας III θα αυξήσουν τα κίνητρα των τραπεζών για το παιχνίδι του κανονιστικού πλαισίου που επηρεάζει αρνητικά τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Βασιλεία III επιπλέον, θα απαιτεί από τις τράπεζες να κατέχουν το 4,5% των κοινών μετοχών (από 2% σε Βασιλεία II) και 6% των βασικών ιδίων κεφαλαίων (από 4% σε Βασιλεία II) των σταθμισμένων στοιχείων του ενεργητικού (RWA). Η Βασιλεία III εισάγει επίσης πρόσθετες κεφαλαιακές εφεδρείες, ένα υποχρεωτικό ρυθμιστικό διατήρησης του κεφαλαίου του 2,5% και ενός αποθέματος ασφαλείας, που επιτρέπει στις εθνικές ρυθμιστικές αρχές να απαιτούν έως και 2,5% του κεφαλαίου κατά τις περιόδους υψηλής πιστωτικής επέκτασης. Επιπλέον, η Βασιλεία III εισάγει ένα ελάχιστο δείκτη μόχλευσης και δύο απαιτούμενες δείκτες ρευστότητας. Ο δείκτης μόχλευσης υπολογίζεται διαιρώντας το κεφάλαιο, με το μέσο συνολικό ενοποιημένο ενεργητικό της τράπεζας. Οι τράπεζες αναμένεται να διατηρήσουν το συντελεστή μόχλευσης στο άνω του 3%. Ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας απαιτεί μια τράπεζα να διαθέτει επαρκή υψηλής ποιότητας ρευστοποιήσιμα στοιχεία ενεργητικού για την κάλυψη των συνολικών καθαρών εκροών της, με μετρητά πάνω από 30 μέρες. Ο δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης απαιτεί τη διαθέσιμη ποσότητα σταθερής χρηματοδότησης να υπερβαίνει το απαιτούμενο ποσό των σταθερών χρηματοδοτήσεων για περιόδους κρίσης.

Βασιλείας III

Η σημερινή οικονομική κρίση εξέθεσε και έφερε στο φώς διάφορους τομείς στους οποίους οι κανόνες της Βασιλείας II παρουσίασε κάποιες αδυναμίες όπου οδήγησαν στην Βασιλεία III.

Η Βασιλεία III περιλαμβάνει:

- Υψηλότερους δείκτες κεφαλαίων, όπου τα ελάχιστα αποδεκτά επίπεδα κατηγοριών κεφαλαίων θα αυξηθούν.

- Η χρήση ενός δείκτη μόχλευσης ως δείκτης ασφαλείας, ως πρόσθετη δοκιμή της κεφαλαιακής επάρκειας ο οποίος θα χρησιμεύσει ως ένα δίκτυ ασφαλείας που προστατεύει από τα προβλήματα που σχετίζονται με τις σταθμίσεις κινδύνου.
- Πιο αυστηρές σταθμίσεις κινδύνου για τα εμπορεύσιμα περιουσιακά στοιχεία, αφού υπήρχε σοβαρό πρόβλημα όπου απεικονιζόταν μια υπερβολική εμπιστοσύνη στην ευνοϊκή πρόσφατη ιστορία.
- Εξαίρεση κάποιων κατηγοριών κεφαλαίου από τα κεφάλια, αυτό με την έννοια ότι μερικά στοιχεία του ισολογισμού θα έπρεπε να εξαιρεθούν από τα κεφάλαια διότι μπορεί να μην είναι πραγματικά διαθέσιμα έτσι ώστε να απορροφήσουν τις ζημιές σε περίπτωση κρίσης.
- Υψηλότερες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον κίνδυνο αντισυμβαλλόμενου και του πιστωτικού κινδύνου με αποτέλεσμα η επιτροπή να θέσει αυστηρότερους κανόνες σχετικά με το πότε χρειάζεται να παρακρατηθεί κεφάλαιο για αυτές τις περιπτώσεις και σε τι βαθμό.
- Νέες απαιτήσεις σχετικά με την ρευστότητα, όπου μέχρι σήμερα ίσχυε πως κάθε χώρα μπορούσε να θέσει αυτή τους κανόνες έτσι όπως ταίριαζε στα χαρακτηριστικά του τραπεζικού κλάδου της.

1.5 ΚΙΝΔΥΝΟΣ

1.5.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Δεν είναι εύκολο να εκφράσουμε την έννοια του κινδύνου (risk) ως μέγεθος. Η σύγχρονη όμως αντίληψη για τον κίνδυνο θέλει αυτόν θετικά συνδεδεμένο με το μέγεθος της διακύμανσης της κατανομής πιθανοτήτων των οικονομικών αποτελεσμάτων. Ο οικονομικός κίνδυνος συνδέεται ειδικότερα με την έννοια της ζημίας. Σε όλους τους τύπους των δραστηριοτήτων, υπάρχει το ενδεχόμενο για γεγονότα και συνέπειες που συνιστούν ευκαιρίες προς όφελος (upside) ή απειλές της επιτυχίας (downside).

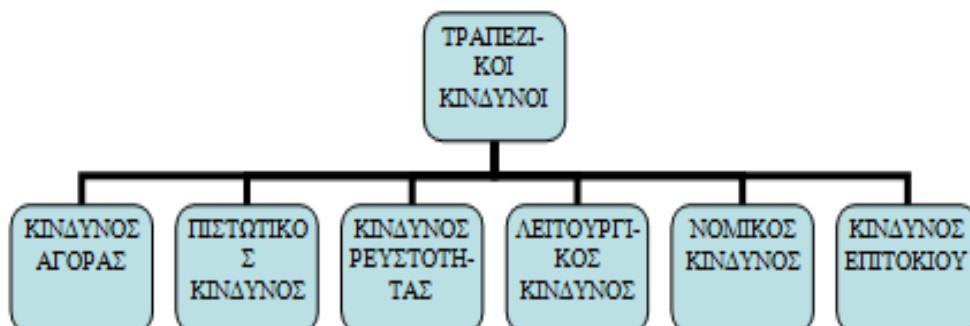
Η διαχείριση κινδύνου, αναγνωρίζεται, όλο και περισσότερο, ότι έχει σχέση με αμφότερες τις θετικές και τις αρνητικές πλευρές του κινδύνου. Οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζει ένας οργανισμός και οι λειτουργίες του μπορεί να είναι αποτέλεσμα, εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων του οργανισμού.

Σύμφωνα με τον Vaughan (1997) ως διαχείριση κινδύνων ορίζεται η επιστημονική προσέγγιση στην εξέταση των κινδύνων, για την πρόγνωση των πιθανών τυχαίων απωλειών και το σχεδιασμό και την εφαρμογή των διαδικασιών, που ελαχιστοποιούν την απώλεια.

1.5.2 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Οι τραπεζικοί κίνδυνοι ορίζονται ως οι δυσμενείς επιπτώσεις στην κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων, οι οποίες μπορεί να προέρχονται από πολλές διαφορετικές πηγές αβεβαιότητας. Για την μέτρηση αυτών των κινδύνων πρέπει να βρεθεί πρώτα η πηγή της αβεβαιότητας και στη συνέχεια

το μέγεθος της πιθανής δυσμενούς επίπτωσης στην κερδοφορία (Bessis, 2002).

1.5.3 Κίνδυνος Αγοράς

Ως κίνδυνος αγοράς θεωρείται ο κίνδυνος απωλειών που ενδέχεται να προκύψουν από τις μεταβολές στα επιτόκια, στις συναλλαγματικές ισοτιμίες, στις τιμές μετοχών και στις τιμές προϊόντων/ εμπορευμάτων.

Η Τράπεζα προκειμένου να ελέγχει αποτελεσματικά τους κινδύνους της αγοράς που απορρέουν από το σύνολο των δραστηριοτήτων της, ακολουθεί ορισμένες αρχές και πολιτικές. Οι πολιτικές θέτουν το πλαίσιο για την αποτελεσματική παρακολούθηση και διαχείριση των κινδύνων αγοράς σε επίπεδο Ομίλου και διασφαλίζουν την εφαρμογή των κανόνων των εποπτικών αρχών.

Η Διεύθυνση Διαχείρισης Κινδύνων Αγορών είναι αρμόδια για τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο του κινδύνου αγοράς και ρευστότητας καθώς και για τη διασφάλιση της ορθής εφαρμογής των πολιτικών διαχείρισης κινδύνου αγοράς.

1.5.4 Πιστωτικός Κίνδυνος

Ο Πιστωτικός Κίνδυνος αναφέρεται στην Πιθανότητα Αθέτησης των Υποχρεώσεων από τους Χρηματοδοτούμενους Πελάτες. Σημαντικό Τμήμα της Διαχείρισης Πιστωτικού Κινδύνου για την Τράπεζα, αποτελεί η Ανάπτυξη Νέων και η Συνεχής Βελτίωση των Υφιστάμενων Συστημάτων Αξιολόγησης της Πιστοληπτικής Ικανότητας των Πελατών. Η Τράπεζα, στα πλαίσια της Εφαρμογής του Νέου Κανονιστικού Πλαισίου της Βασιλείας II και της Ανάγκης Ενεργητικής Διαχείρισης του Πιστωτικού Κινδύνου (credit rating, credit scoring), Αναπτύσσει Σύγχρονα Συστήματα για την Πληρέστερη Αξιολόγηση των Πιστούχων και την πιο Έγκαιρη και Έγκυρη Πρόγνωση της Πιθανότητας Αφερεγγυότητάς τους (Default Risk).

1.5.5 Κίνδυνος Ρευστότητας

Η διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας είναι σημαντικό εργαλείο της χρηματοοικονομικής διαχείρισης, σχεδιασμένο να διασφαλίζει ότι η Τράπεζα είναι πάντα σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της προς πελάτες και τράπεζες, όποτε αυτές καθίστανται απαιτητές και ληξιπρόθεσμες.

Ως ελάχιστη απαίτηση, η Τράπεζα στοχεύει να συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις των ρυθμιστικών αρχών, της νομοθεσίας και του Ομίλου. Η διαχείριση ρευστότητας δεν διασφαλίζει μόνο τη διατήρηση του παράγοντα βραχυπρόθεσμης ρευστότητας εντός ορίων, αλλά και εξετάζει τον αντίκτυπο των μεταβαλλόμενων συνθηκών της αγοράς και των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των χρηματοοικονομικών προϊόντων στα ταμειακά διαθέσιμα της Τράπεζας.

Η προσέγγιση της Τράπεζας όσον αφορά τη διαχείριση ρευστότητας συνίσταται στην αποτελεσματική διαχείριση των συνήθων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος για τη διατήρηση ενός ελάχιστου επιπέδου ρευστότητας και τη διαχείριση των αναντιστοιχιών στις ημερομηνίες λήξης των ταμειακών διαθεσίμων της Τράπεζας, ώστε να παραμένει φερέγγυα σε

περίπτωση κρίσης ρευστότητας στην αγορά. Επιπρόσθετα, η Τράπεζα στοχεύει στη διατήρηση μιας σταθερής και διαφοροποιημένης χρηματοδοτικής βάσης.

1.5.6 Λειτουργικός Κίνδυνος

Το Διοικητικό Συμβούλιο παρακολουθεί μέσω της Επιτροπής Κινδύνων το επίπεδο και τα χαρακτηριστικά του λειτουργικού κινδύνου της Τράπεζας και ειδικότερα το επίπεδο των λειτουργικών ζημιών, τη συχνότητα και το ύψος τους, και, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, τα θέματα του συστήματος εσωτερικών ελέγχων που άπτονται του λειτουργικού κινδύνου.

Η Διαχείριση σε νέα βάση των Λειτουργικών Κινδύνων είναι η Επιπρόσθετη Απαιτήση που τίθεται από τη νέα Συνθήκη της Βασιλείας (Basel II). Ενδεχόμενη Ζημιά από Λειτουργικούς Κινδύνους μπορεί να προκύψει ως Συνέπεια της Αναποτελεσματικότητας στις Εσωτερικές Διαδικασίες και Συστήματα, είτε λόγω Εξωτερικών Παραγόντων είτε λόγω του Ανθρώπινου Παράγοντα. Η Προληπτική Διαχείριση των Λειτουργικών Κινδύνων έχει Θετική Επίδραση στην Ποιότητα και την Απρόσκοπτη Λειτουργία της Τράπεζας και των θυγατρικών της.

1.5.7 Νομικός Κίνδυνος

Πρόκειται για τον κίνδυνο που μπορεί να προκύψει από νομικές αλλαγές ή ενέργειες, οι οποίες μπορούν να προκαλέσουν αλλαγές στην αναμενόμενη απόδοση. Εξαιτίας του νομικού κινδύνου ενδέχεται πολλές από τις επενδύσεις που ήταν νόμιμες να θεωρηθούν παράνομες. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται και πιθανές φορολογικές αλλαγές. Ο νομικός κίνδυνος σε γενικές γραμμές εξαρτάτε από μια πληθώρα πολιτικών, οικονομικών και άλλων παραγόντων.

Το νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία των τραπεζών μπορεί να αλλάξει συχνά για να προσαρμοστεί στις οικονομικές αλλαγές, επηρεάζοντας την κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων. Οι τράπεζες πρέπει να διερευνούν με προσοχή τον νομικό κίνδυνο, όταν αναπτύσσουν νέα χρηματοοικονομικά προϊόντα ή εισάγουν νέους τύπους συναλλαγών.

1.5.8 Κίνδυνος Επιτοκίου

Επιτοκιακός κίνδυνος είναι ο κίνδυνος να αλλάξει η αξία μιας επένδυσης εξαιτίας μεταβολών στο επίπεδο των επιτοκίων. Καθώς αυξάνονται τα επιτόκια οι τιμές των ομολόγων πέφτουν στην δευτερογενή αγορά και το ανάποδο. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι καθώς τα επιτόκια αυξάνονται, το κόστος ευκαιρίας διακράτησης ενός ομολόγου μειώνεται και οι επενδυτές θα στραφούν σε επενδυτικά προϊόντα με υψηλότερες αποδόσεις.

Ο επιτοκιακός κίνδυνος επηρεάζει συνήθως τις τιμές των ομολόγων περισσότερο από των μετοχών.

1.5.9 ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Κεντρικό σημείο στην διαχείριση κινδύνου αποτελεί η δυνατότητα ποσοτικής αποτίμησής του Τα Μεγέθη Μέτρησης κινδύνου είναι:

- Δείκτης ευαισθησίας, είναι ο λόγος της μεταβολής των αποδόσεων κερδών προς μια δοσμένη μεταβολή ενός παράγοντα της αγοράς (πχ επιτόκια, συναλλαγματικές ισοτιμίες κλπ.), που οδήγησε στη μεταβολή αυτή.
- Διακύμανση ή διασπορά ή μεταβλητότητα. Ένα γνωστό στατιστικό μέγεθος, που εκφράζει την διασπορά των τιμών μιας συγκεκριμένης μεταβλητής, γύρω

από την μέση τιμή της. Ο υπολογισμός της γίνεται με τον προσδιορισμό της τυπικής απόκλισης των τιμών της μεταβλητής

- Καθοδική απόκλιση κερδοφορίας ή κίνδυνος προς τα κάτω, που μετρά την αρνητική απόκλιση της μεταβλητής από τον στόχο της με μια πιθανότητα.

1.6 Εσωτερικός Έλεγχος Τραπεζών

Ο Εσωτερικός Έλεγχος, Διεθνώς και στην Ελλάδα, Διαρκώς Βελτιώνεται και Διαφοροποιείται από την Κλασική Έννοια του Κατασταλτικού Ελέγχου της Επιθεώρησης.

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου μιας Τράπεζας, οφείλει να περιλαμβάνει:

- Τον καθορισμό των Πολιτικών της Τράπεζας και την Ύπαρξη Κατάλληλου Οργανωτικού Σχήματος
- Την Καθιέρωση και Εφαρμογή Αποτελεσματικών Διαδικασιών για την Εκτέλεση των Εργασιών της και τη Δημιουργία Κατάλληλων Επιπέδων Ευθυνών, όπου ενσωματώνονται τα Κατάλληλα Μέτρα Ελέγχου
- Τη Δημιουργία Κατάλληλων Συστημάτων Προϋπολογισμού και Απολογισμών
- Την Αποτελεσματική Διοικητική Πληροφόρηση
- Τον Έλεγχο των Συστημάτων Πληροφορικής
- Τη Διασφάλιση της Αξιοπιστίας των Πληροφοριακών Συστημάτων

Ο Εσωτερικός Έλεγχος για τις Ελληνικές Τράπεζες εισήχθη με την Πράξη Διοικητού της Τράπεζας της Ελλάδος 2438/1998 και βελτιώθηκε με την πρόσφατη Πράξη 2577/2006.

Υπεύθυνοι για την τήρηση του Συστήματος Εσωτερικού ελέγχου είναι οι:

- Εσωτερικός Ελεγκτής
- Επιτροπή Ελέγχου
- Υπηρεσία εσωτερικού Ελέγχου

1.7 Οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας

Οι Εταιρείες αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας ή συνηθέστερα Οίκοι αξιολόγησης είναι ιδιωτικές εταιρίες οικονομικού ενδιαφέροντος που προσφέρουν κυρίως συμβουλευτικές "ανεξάρτητες" και έγκυρες υπηρεσίες στη δευτερογενή αγορά. Αξιολογώντας την πιστοληπτική ικανότητα των δανειζομένων (ιδιωτών, επιχειρήσεων, κρατών) καθώς επίσης και τα χρεόγραφα που εκδίδουν οι δανειζόμενοι παρέχουν σχετικές πληροφορίες υπέρ των ενδιαφερομένων ώστε να λαμβάνουν ασφαλέστερες χρηματοδοτικές αποφάσεις.

Πρόκειται για ιδιωτικούς μη-πλειοψηφικούς ρυθμιστές διεθνών κεφαλαιαγορών με έντονο και σημαντικό ρόλο αφού οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας τις οποίες διενεργούν μπορούν να επηρεάσουν ακόμα και την διεθνή αγορά.

Οι Οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας επιδρούν και στα δύο μέρη μιας πιστωτικής σχέσης (δηλαδή και στο δανειστή και στο δανειζόμενο). Όσον αφορά στο δανειστή προσφέρει πληροφόρηση σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο που εμπεριέχεται στις εναλλακτικές επενδυτικές ευκαιρίες και στο δανειζόμενο προσφέρει την απαραίτητη πληροφορία για να προσαρμόσει τις εσωτερικές του διαδικασίες και δραστηριότητες σύμφωνα με τα πρότυπα πιστοληπτικής ικανότητας.

Οι αξιολογήσεις πραγματοποιούνται στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (ομόλογα) και στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (συναλλαγματικές) εταιρειών, χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων, δήμων και κρατών.

Η αξιολόγηση του αξιόγραφου βασίζεται στη δυνατότητα του δανειζόμενου να αποπληρώσει το κεφάλαιο και τους τόκους σύμφωνα με την υπάρχουσα κάθε φορά συμφωνία δανεισμού.

Οι σημαντικότεροι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας είναι:

- Moody's
- Standard & Poor's
- Fitch Ratings

Moody's

Η Moody's είναι η πρώτη εταιρεία αξιολόγησης πιστωτικών κινδύνων, με έδρα τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ). Ιδρύθηκε το 1909 από τον χρηματοοικονομικό αναλυτή John Moody. Σκοπός της εταιρείας ήταν η συλλογή πληροφοριών που αφορούσαν την κεφαλαιοποίηση, διαχείριση και οικονομική κατάσταση εταιρειών. Την δεκαετία του '70 η εταιρεία επεκτάθηκε στις αγορές των βραχυπρόθεσμων αξιόγραφων, των εμπορικών συναλλαγών και στις τραπεζικές καταθέσεις. Σήμερα, η Moody's κατέχει το 40% της παγκόσμιας αγοράς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας.

Standard & Poor's

Η έδρα της εταιρείας είναι στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (ΗΠΑ). Το 1906 ιδρύθηκε η εταιρεία Standard Statistics Bureau παρέχοντας οικονομικά στοιχεία παρελθόντων ετών τα οποία δεν ήταν διαθέσιμα και αφορούσαν αποκλειστικά αμερικανικές εταιρείες.

Το 1916 η Poor's Publishing Company ασχολήθηκε με τον προσδιορισμό και την δημοσιοποίηση αξιολογήσεων χρεών εταιρικών ομολόγων και αργότερα χρεών κρατών καθώς και δημοτικών ομολόγων. Το 1941, οι εταιρείες Poor's Publishing Company και Standard Statistics Bureau

συγκωνεύθηκαν δημιουργώντας την εταιρεία Standard and Poor's. Σήμερα ο συγκεκριμένος οίκος αξιολόγησης κατέχει το 40% της παγκόσμιας αγοράς αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας

Fitch

Η Fitch Ratings είναι ένας οργανισμός αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας και έχει δύο έδρες, την Νέα Υόρκη και το Λονδίνο. Η Fitch Ratings έχει τις ρίζες της στην Fitch Publishing Company η οποία ιδρύθηκε το 1913. Η ανάπτυξη της εταιρείας χρονολογείται το 1989 με την αναδιοργάνωση κεφαλαίων και την αλλαγή της διαχειριστικής ομάδας. Στη δεκαετία του '90 επεκτείνεται, παρέχοντας στους επενδυτές πρωτογενή έρευνα, πλήρεις ερμηνείες πολύπλοκων πιστώσεων και αυστηρότερη παρακολούθηση. Η Fitch Ratings καλύπτει πιο περιορισμένο μερίδιο αγοράς σε σχέση με την Moody's και την Standard & Poor's.

Διαδικασία αξιολόγησης

Η διαδικασία αξιολόγησης βασίζεται στην ανάλυση:

1. του επιχειρηματικού κινδύνου (ο βαθμός κινδύνου της επιλεγόμενης οικονομικής δραστηριότητας)
2. του χρηματοοικονομικού κινδύνου (ο κίνδυνος που συνεπάγεται ο χρηματοοικονομικός προγραμματισμός).

Κάθε Οίκος αξιολόγησης έχει αναπτύξει το δικό του σύστημα διαβάθμισης για τους δανειζόμενους του Δημοσίου αλλά και για τις επιχειρήσεις. Η Fitch Ratings ανέπτυξε ένα σύστημα αξιολόγησης το 1924 που υιοθέτησε και η Standard & Poor's. Το σύστημα αξιολόγησης της Moody's είναι λίγο διαφορετικό. Ο Οίκος αξιολόγησης συμβολίζουν με γράμματα τις αξιολογήσεις τους σε μια κλίμακα από τον περισσότερο έως τον λιγότερο πιστοληπτικά αξιόπιστο. Συχνά μπορεί να προστεθεί ένα σήμα (+) ή (-) προκειμένου να δηλωθούν διαφορές μεταξύ κατάταξης.

Σύστημα αξιολόγησης Moody's

Aaa	Άριστης ποιότητας ομόλογα με το χαμηλότερο ποσοστό επενδυτικού κινδύνου
Aa1 / Aa3	Υψηλής ποιότητας ομόλογα με πολύ χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο
A1 / A3	Υψηλής ποιότητας ομόλογα με χαμηλό πιστωτικό κίνδυνο
Baa1 /Baa3	Μεσαίας ποιότητας ομόλογα με πολύ σημαντικό πιστωτικό κίνδυνο
Ba1 / Ba3	Ομόλογα που το μέλλον τους δεν μπορεί να προβλεφθεί και να εξασφαλιστούν οι αποδόσεις τους
B1 / B3	Ομόλογα τα οποία απέχουν από τον επιθυμητό τύπο επένδυσης
Caal /Caa3	Ομόλογα χαμηλής πιστοληπτικής ικανότητας με πολύ υψηλό κίνδυνο
Ca	Ομόλογα τα οποία θεωρούνται έντονα κερδοσκοπικά μη μπορώντας να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους

Σύστημα αξιολόγησης Standard & Poor's και Fitch

AAA	Ομόλογα με την υψηλότερη βαθμολογία. Ικανότητα ισχυρή στην πληρωμή των τόκων και στην καταβολή του αρχικού κεφαλαίου
AA+ / AA-	Ομόλογα με ισχυρή ικανότητα στην πληρωμή των τόκων και στην καταβολή του αρχικού κεφαλαίου αλλά είναι κατά ένα μέρος πιο ευαίσθητο στις αρνητικές μεταβολές από τα AAA
A+ / A-	Ομόλογα υψηλής ικανότητας πληρωμής τόκων και κεφαλαίου αλλά πιο ευάλωτα στις συνέπειες από αλλαγές στις οικονομικές συνθήκες ή συγκυρίες
BBB+ /BBB-	Ομόλογα με επαρκή πιστοληπτική ικανότητα
BB+ / BB-	Ομόλογα αξιόπιστα, ενέχουν όμως στοιχεία κερδοσκοπίας
B+ / B-	Ομόλογα πιο κερδοσκοπικά από την κατηγορία BB
CCC	Ομόλογα με έντονο κερδοσκοπικό χαρακτήρα, με κίνδυνο απώλειας τόκων και αρχικού κεφαλαίου
CC	Τα πιο κερδοσκοπικά ομόλογα με υψηλό κίνδυνο
SD	Ομόλογα που αθετούν τις συμβατικές υποχρεώσεις
D	Ομόλογα που αθετούν οποιαδήποτε πληρωμή τόκων και αρχικού κεφαλαίου

1.8 ΒΑΣΙΚΕΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Οι βασικές τραπεζικές εργασίες είναι :

- Άντληση κεφαλαίων από καταθέτες
- Χορήγηση δανείων σε δανειολήπτες και
- Διενέργεια μεσολαβητικών εργασιών

Οι καταθέσεις διακρίνονται σε

- Καταθέσεις Προθεσμίας
- Καταθέσεις Όψεως
- Καταθέσεις Ταμιευτηρίου
- Καταθέσεις από άλλες Τράπεζες εσωτερικού - εξωτερικού

Οι χορηγήσεις διακρίνονται σε

- Προεξοφλήσεις αξιών
- Χορηγήσεις εγγυημένες με επιταγές – γραμμάτια εισπρακτέα
- Χορηγήσεις εγγυημένες με εμπορεύματα
- Χορηγήσεις εγγυημένες με φορτωτικές
- Χορηγήσεις εγγυημένες με χρεόγραφα
- Χορηγήσεις εγγυημένες με εμπράγματα ασφαλείας
- Χορηγήσεις σε άλλες Τράπεζες εσωτερικού – εξωτερικού

Οι μεσολαβητικές εργασίες διακρίνονται σε

- Αναδοχή εταιριών για εισαγωγή σε Χρηματιστήριο (Αθηνών, εξωτερικού)
- Εργασίες κίνησης κεφαλαίων (εμβάσματα, εισαγωγές – εξαγωγές) 46
- Είσπραξη αξιών (factoring)
- Αγοραπωλησίες χρεογράφων για λογαριασμό τρίτων
- Φύλαξη τίτλων (θυρίδες)
- Εγγυητικές επιστολές
- Συνάλλαγμα

1.9 Η συμβολή του τραπεζικού συστήματος

Είναι σημαντικό να αναφερθούμε στην συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην οικονομία και στην κοινωνία της χώρας μας μετά από τόσα χρόνια που δραστηριότητας του.

Συμβολή στην ελληνική οικονομία:

- Οι τράπεζες λειτουργούν ως διαμεσολαβητές που παρέχουν ένα πλήθος υπηρεσιών σε ιδιώτες, επιχειρήσεις, επενδυτές αλλά και στο ελληνικό δημόσιο.
- Στη χρηματοδότηση ιδιωτών αλλά και επιχειρήσεων. Η συμβολή σε αυτόν τον τομέα είναι σημαντική διότι καθιστά εφικτή τη χρηματοδότηση των επενδύσεων και της κατανάλωσης άρα και στην αύξηση του ΑΕΠ στη χώρα. Αυτό συμβαίνει γιατί περιορίζει την παραοικονομία δραστηριότητα και συμβάλει στον εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων.
- Παρέχουν εναλλακτικές επιλογές στον τομέα της διαχείρισης του χαρτοφυλακίου, με την προσφορά εναλλακτικών τραπεζικών, επενδυτικών και ασφαλιστικών προϊόντων που ανταποκρίνονται στις εκάστοτε ανάγκες της πελατείας τους.
- Στον τομέα των μαζικών πληρωμών, μέσα της χρήσης των υπηρεσιών πληρωμών των τραπεζών συνέβαλαν στην μείωση του κόστους των υπηρεσιών του δημοσίου, αλλά και μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεων.

Συμβολή στην ενίσχυση της ελληνικής κοινωνίας:

- Απασχολούν έναν πολύ μεγάλο αριθμό εργαζόμενων. Το τραπεζικό σύστημα με τα καταστήματα ,τα υποκαταστήματα των τραπεζών αλλά και με άλλους οργανισμούς που συνδέονται με την τράπεζα συμβάλει σημαντικά στην μείωση της ανεργίας.
- Καταβάλλουν ιδιαίτερα μεγάλο ποσοστό επί του συνόλου των φόρων.
- Διανέμουν υψηλό ποσοστό των καθαρών κερδών στους μετόχους.
- Έχουν σημαντική κοινωνική συνεισφορά (εταιρική κοινωνική ευθύνη)

Οι τράπεζες της Ελλάδας είχαν μάθει να δουλεύουν και να λειτουργούν αποδοτικά σε ένα περιβάλλον υψηλής φερεγγυότητας, ώστε να μπορούν να διασφαλίζουν στους καταθέτες τους τις πιο αναγκαίες συνθήκες ασφάλειας και να προσελκύσουν τις ξένες επενδύσεις. Επίσης επένδυσαν στην τεχνολογία και σε ειδικευμένο προσωπικό, ώστε να παρέχουν σημαντικές και αποτελεσματικές υπηρεσίες προσανατολισμένες στον πελάτη. Τέλος ανέπτυξαν και συνεχίζουν αναπτύσσουν αποτελεσματικά συστήματα διαχείρισης κινδύνου , που ανταποκρίνονται στις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές και παράλληλα κατάφεραν να επιδείξουν υψηλό βαθμό προσαρμοστικότητας στις νέες συνθήκες της παγκοσμιοποιημένης αγοράς, αναπτύσσοντας ένα ευρύ δίκτυο καταστημάτων σε νέες αγορές.

2° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Κ.Λ.Σ.Τ.

2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Στην χρήση του διπλογραφικού συστήματος (The double – entry system) βασίζεται η αρχή της διατήρησης ενός είδους ισορροπίας στο μικρόκοσμο της λογιστικής, κάτι δηλαδή αντίστοιχο με το νόμο της διατήρησης της ενέργειας στη φυσική.

Οποιαδήποτε μεταβολή σε ένα μέγεθος της επιχείρησης οδηγεί σε ισόποση μεταβολή σε κάποιο άλλο μέγεθος, κάθε σε κάθε προσπάθεια και θυσία που γίνεται έχει, αντίστοιχα, ισοδύναμη ανταμοιβή και όφελος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Όταν ένας καταθέτης της τράπεζας ανοίγει ένα νέο λογαριασμό, καταθέτοντας μετρητά, η μια όψη είναι ότι η τράπεζα έχει αυξήσει τα μετρητά της και η άλλη όψη είναι ότι η τράπεζα έχει δημιουργήσει μια υποχρέωση στο καταθέτη της. Η αύξηση στο ένα μέγεθος (μετρητά) είναι ίση και αντίθετη με τη μεταβολή στο άλλο μέγεθος (καταθέσεις)

Στο σύστημα της διπλογραφίας διακρίνονται τα εξής:

➤ Ενεργητικό και παθητικό

Σε αντίθεση με τις έννοιες της χρέωσης και της πίστωσης που αποτελούν συνέπεια της επινόησης του διπλογραφικού συστήματος, οι έννοιες του ενεργητικού και του παθητικού υπήρχαν πολύ πριν την εμφάνιση της διπλογραφίας.

Το ενεργητικό είναι τα μέσα δράσης της επιχείρησης και το παθητικό η προέλευση των μέσων δράσης ή, κατ' άλλη διατύπωση, ο τρόπος χρηματοδότησης των στοιχείων ενεργητικού.

Το ενεργητικό όσο και το παθητικό μπορούν είτε να χρεώνονται είτε να πιστώνονται. Όταν χρεώνεται το ενεργητικό αυξάνεται και όταν πιστώνεται μειώνεται, το αντίθετο δεν συμβαίνει με το παθητικό, που όταν χρεώνεται μειώνεται και όταν πιστώνεται αυξάνεται.

➤ **Καθαρή θέση**

Το παθητικό εκφράζει όπως είπαμε την προέλευση των μέσων δράσης ή διαφορετικά τον τρόπο χρηματοδότησης των στοιχείων ενεργητικού. Η χρηματοδότηση των στοιχείων του ενεργητικού μπορεί να γίνει από τρίτους ή και από τους ίδιους τους επιχειρηματίες. Για να γίνει διαχωρισμός και να μην επέρχεται σύγχυση, όταν η χρηματοδότηση γίνεται από τους επιχειρηματίες, το μέρος αυτό του παθητικού λέγεται ειδικότερα καθαρή θέση (ΚΘ), όταν δε η χρηματοδότηση γίνεται από τρίτους λέγεται παθητικό

Στην διπλογραφία ισχύει ότι **Χρέωση = Πίστωση** και ότι για το παθητικό εννοούμε τόσο το κυρίως παθητικό, όσο και την καθαρή θέση. Έτσι έχουμε $E = \Pi + ΚΘ$

2.2 ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

Για την κωδικοποίηση των λογαριασμών χρησιμοποιείται ένας συνδυασμός δεκαδικού και εκατονταδικού συστήματος. Σύμφωνα με το Κ.Λ.Σ.Τ. σε κάθε ομάδα λογαριασμών μπορούν να δημιουργηθούν μέχρι 10 πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί. Σε κάθε πρωτοβάθμιο μπορούν να δημιουργηθούν μέχρι 100 δευτεροβάθμιοι.

Στο πρωτοβάθμιο επίπεδο δίνεται η γενική πληροφόρηση και αναλύονται σε επιμέρους λογαριασμούς κατώτερης βαθμίδας.

Οι Τράπεζες εφαρμόζουν υποχρεωτικά από 1.1.1994 το Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Τραπεζών (Κ.Λ.Σ.Τ.) του Π.Δ. 384/1992, καθώς και τις διατάξεις των άρθρων 110-131 του Κ.Ν. 2190/1920, με τα οποία έγινε η προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας με τις διατάξεις της Οδηγίας 86/635

της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους «ετήσιους και ενοποιημένους λογαριασμούς των Τραπεζών και των λοιπών πιστωτικών Ιδρυμάτων». Αναφορικά με τη δομή του Ισολογισμού υπάρχει ουσιαστική διαφοροποίηση καθώς τα περιουσιακά στοιχεία του Ενεργητικού των Τραπεζών παρουσιάζονται ξεκινώντας από τα Διαθέσιμα, Απαιτήσεις, Χρεόγραφα και καταλήγουν στα Πάγια σε αντίθεση με το Ε.Γ.Λ.Σ

ΟΜΑΔΑ 1. ΠΑΓΙΑ.

Η ομάδα 1 του ΚΛΣΤ που απεικονίζει τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της τράπεζας, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

- Κωδ.10 Εδαφικές εκτάσεις
- Κωδ.11 Κτίρια - Εγκαταστάσεις κτιρίων
- Κωδ.12 Μηχανήματα - μηχανολογικός εξοπλισμός
- Κωδ.13 Μεταφορικά μέσα
- Κωδ.14 Έπιπλα - ηλεκτρονικός και λοιπός εξοπλισμός
- Κωδ.15 Ακίνητοποιήσεις υπό κατασκευή και προκαταβολές κτήσεως
- Κωδ.16 Ασώματες ακίνητοποιήσεις και έξοδα πολυετούς αποσβέσεως
- Κωδ.17 Συμμετοχές και τίτλοι με χαρακτήρα ακίνητοποιήσεων
- Κωδ.18 Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων

ΟΜΑΔΑ 2. ΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ

Η ομάδα 2 του ΚΛΣΤ που απεικονίζει τις απαιτήσεις των τραπεζών από χορηγήσεις αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

- Κωδ.20 Χορηγήσεις
- Κωδ.21 Χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις

- Κωδ.22 (Κενός)
- Κωδ.23 (Κενός)
- Κωδ.24 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση
- Κωδ.25 Χορηγήσεις σε καθυστέρηση σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις
- Κωδ.26 (Κενός)
- Κωδ.27 Επισφαλείς χορηγήσεις
- Κωδ.28 Επισφαλείς χορηγήσεις σε συνδεδεμένες και συμμετοχικού ενδιαφέροντος επιχειρήσεις
- Κωδ.29 Περιουσιακά στοιχεία από πλειστηριασμούς

ΟΜΑΔΑ 3. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ

Η ομάδα 3 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τις απαιτήσεις (εκτός χορηγήσεων), τα Χρεόγραφα και τα Διαθέσιμα των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.

- Κωδ.30 Απαιτήσεις από τραπεζικές εργασίες εκτός χορηγήσεων.
- Κωδ.31 Έντοκα γραμμάτια δημοσίου
- Κωδ.32 (Κενός)
- Κωδ.33 (Κενός)
- Κωδ.34 Χρεόγραφα
- Κωδ.35 Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών
- Κωδ.36 Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού
- Κωδ.37 Ειδικές καταθέσεις στην κεντρική τράπεζα
- Κωδ.38 Χρηματικά διαθέσιμα
- Κωδ.39 Λοιποί χρεωστικοί λογαριασμοί

ΟΜΑΔΑ 4 ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ – ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Η ομάδα 4 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει την Καθαρή θέση, τις προβλέψεις και τις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.

Κωδ.40 Μετοχικό κεφάλαιο

Κωδ.41 Αποθεματικά – διαφορές αναπροσαρμογής

Κωδ.42 Αποτελέσματα εις νέο

Κωδ.43 Ποσά προορισμένα για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου

Κωδ.44 Προβλέψεις

Κωδ.45 Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις (εκτός καταθέσεων)

Κωδ.46 Συναλλαγματική θέση

Κωδ.47 Απόθεμα ξένων τραπεζογραμματίων

Κωδ.48 Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων

ΟΜΑΔΑ 5 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Η ομάδα 5 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τις υποχρεώσεις σε καταθέτες και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς.

Κωδ.50 Καταθέσεις όψεως

Κωδ.51 Καταθέσεις ταμειευτηρίου

Κωδ.52 Καταθέσεις προθεσμίας – τραπεζικά ομόλογα

Κωδ.53 Άλλες κατηγορίες καταθέσεων

Κωδ.54 Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη

Κωδ.55 Ασφαλιστικοί Οργανισμοί

Κωδ.56 Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού

Κωδ.57 Επιταγές και εντολές πληρωτέες

Κωδ.58 Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής

Κωδ.59 Λοιπές υποχρεώσεις

ΟΜΑΔΑ 6. ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ.

Η ομάδα 6 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τα οργανικά έξοδα κατ' είδος των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.60 Αμοιβές και έξοδα προσωπικού

Κωδ.61 Αμοιβές και έξοδα τρίτων

Κωδ.62 Παροχές τρίτων

Κωδ.63 Φόροι – Τέλη

Κωδ.64 Διάφορα έξοδα

Κωδ.65 Τόκοι και προμήθειες

Κωδ.66 Αποσβέσεις παγίων ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

Κωδ.68 Προβλέψεις εκμετάλλευσης

Κωδ.69 Διαφορές χρεωστικές από πράξεις σε συνάλλαγμα

ΟΜΑΔΑ 7 . ΟΡΓΑΝΙΚΑ ΕΣΟΔΑ.

Η ομάδα 7 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τα οργανικά έσοδα κατ' είδος των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.70 Έσοδα από τόκους χορηγήσεων

Κωδ.71 Άλλα έσοδα από τόκους

Κωδ.72 Έσοδα συμμετοχών

Κωδ.73 Έσοδα χρεογράφων

Κωδ.74 Έσοδα από προμήθειες

Κωδ.75 Έσοδα παρεπόμενων ασχολιών

Κωδ.76 (Κενός)

Κωδ.77 (Κενός)

Κωδ.78 (Κενός)

Κωδ.79 Διαφορές πιστωτικές από πράξεις σε συνάλλαγμα

ΟΜΑΔΑ 8. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Η ομάδα 8 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τους λογαριασμούς

αποτελεσμάτων των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.80 Γενική εκμετάλλευση

Κωδ.81 Έκτακτα και ανόργανα αποτελέσματα

Κωδ.82 Έξοδα και έσοδα προηγούμενων χρήσεων

Κωδ.83 Προβλέψεις για έκτακτους κινδύνους

Κωδ.84 Έσοδα από προβλέψεις προηγούμενων χρήσεων

Κωδ.85 Αποσβέσεις παγίων μη ενσωματωμένες στο λειτουργικό κόστος

Κωδ.86 Αποτελέσματα χρήσεως

Κωδ.88 Αποτελέσματα προς διάθεση

Κωδ.89 Ισολογισμός

ΟΜΑΔΑ 0. ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

Η ομάδα 0 του ΚΛΣΤ, που απεικονίζει τους λογαριασμούς τάξεως των τραπεζών, αναπτύσσεται στους κατωτέρω πρωτοβάθμιους λογαριασμούς:

Κωδ.01 Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία

Κωδ.02 Συμβάσεις και συμφωνίες σταθμισμένων κινδύνων

Κωδ.03 Απαιτήσεις και αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

Κωδ.04 Χρεωστικοί λογαριασμοί πληροφοριών

Κωδ.05 Δικαιούχοι αλλότριων περιουσιακών στοιχείων

Κωδ.06 Ενδεχόμενες σταθμισμένες υποχρεώσεις

Κωδ.07 Υποχρεώσεις από αμφοτεροβαρείς συμβάσεις

Κωδ.08 Πιστωτικοί λογαριασμοί πληροφοριών.

2.3 ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ ΚΛΣΤ ΜΕ ΕΓΛΣ

Το ΚΛΣΤ έχει αρκετές ομοιότητες σε διάφορα σημεία με το ΕΓΛΣ

- Οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ, έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με τους αντίστοιχους λογαριασμούς του ΕΛΓΣ.
- Η αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων των τραπεζών γίνεται με τις ίδιες αρχές και μεθόδους που καθορίζονται από το ΕΛΓΣ.
- Οι λογαριασμοί με κωδ. 31 «Έντοκα γραμμάτια δημοσίου », 34 «Χρεόγραφα», 35 «Λογαριασμοί διαχείρισεως προκαταβολών », 36 «Μεταβατικοί λογαριασμοί Ενεργητικού », 40 «Μετοχικό κεφάλαιο », 41 «Αποθεματικά – διαφορές αναπροσαρμογής » , 42 «Αποτελέσματα εις νέο » , 43 «Ποσά προορισμένα για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου » , 44 «Προβλέψεις » , 45 «Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις ». 48 «Λογαριασμοί συνδέσμου καταστημάτων », 54 «Υποχρεώσεις από φόρους – τέλη », 55»Ασφαλιστικοί Οργανισμοί », 56 «Μεταβατικοί λογαριασμοί παθητικού » και 58 «Λογαριασμοί περιοδικής κατανομής », καθώς και όλη η ομάδα 6 «Οργανικά έξοδα », 8 «αποτελέσματα » και 0 «Λογαριασμοί τάξεως », έχουν το ίδιο εννοιολογικό περιεχόμενο, καθώς και τους ίδιους κανόνες λειτουργίας με εκείνους των αντίστοιχων λογαριασμών του ΕΓΛΣ.
- Ο λογαριασμός "Γενική Εκμετάλλευση" καταρτίζεται στο τέλος κάθε χρήσης, όπως προβλέπεται και από τις διατάξεις του ΕΓΛΣ.

2.4 ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΛΣΤ ΜΕ ΕΓΛΣ

Το ΚΛΣΤ πέρα από τις ομοιότητες έχει και πολλές διαφορές σε ορισμένα σημεία από το ΕΓΛΣ.

- Υπάρχουν ορισμένες διαφορές στην ανάπτυξη των δευτεροβάθμιων λογαριασμών λόγω του διαφορετικού αντικειμένου των τραπεζικών επιχειρήσεων (π.χ. "Μηχανές Αυτόματων Συναλλαγών", "Εξοπλισμό Καταστημάτων" κ.τ.λ.)
- Μια διαφορά ανάμεσα στα δύο αυτά λογιστικά σχέδια είναι στα αποθέματα (π.χ. πρώτες και βοηθητικές ύλες, προϊόντα, εμπορεύματα) όπου στους ισολογισμούς βιομηχανικών και εμπορικών εταιριών είναι σημαντικά στοιχεία, δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και στις τράπεζες, όπου τα αποθέματα είτε δεν υπάρχουν είτε η συμβολή τους στη διαμόρφωση του ενεργητικού είναι αμελητέα. Αποθέματα στις τράπεζες μπορεί να δημιουργηθούν κυρίως υπό μορφή αναλώσιμων υλικών, υλικών δηλαδή που είναι απαραίτητα για τη διασφάλιση των παρερχομένων από την τράπεζα υπηρεσιών (π.χ. βιβλιάρια τραπεζικών καταθέσεων, υλικό για την έκδοση πιστωτικών καρτών). Επίσης αποθέματα μπορεί να δημιουργηθούν από εκδοτική δραστηριότητα της τράπεζας (έκδοση βιβλίων για πώληση ή για δωρεάν διανομή σε πελάτες) ή από την πώληση σε εμπόρους μηχανημάτων αυτόματων τραπεζικών συναλλαγών. Επειδή όμως για τη δραστηριότητα της τράπεζας τα αποθέματα είναι μικρής σπουδαιότητας αυτά παρακολουθούνται στο λογαριασμό 39.89 «Λοιποί χρεωστικοί λογαριασμοί» ενώ στην Ομάδα 2 παρακολουθούνται οι χορηγήσεις.
- Οι συμμετοχές των τραπεζών απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 17 «Συμμετοχές και τίτλοι με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων », σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου παρόμοιες συμμετοχές απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 18.

- Οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις των τραπεζών απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 18 «Μακροπρόθεσμες απαιτήσεις εκτός χορηγήσεων» , σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου παρόμοιες απαιτήσεις απεικονίζονται στο λογαριασμό με κωδικό 18 «Συμμετοχές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις».
- Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΛΣΤ , οι χρεωστικές ή πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τις απαιτήσεις – υποχρεώσεις σε ξένο νόμισμα των τραπεζών μεταφέρονται στα αποτελέσματα, σε αντίθεση με τις αντίστοιχες διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου προβλέπεται διαφορετικός λογιστικός χειρισμός.
- Ο λογαριασμός κωδ.30 «Απαιτήσεις από τραπεζικές εργασίες εκτός χορηγήσεων», που χρησιμοποιείται από το ΚΛΣΤ για διάφορες απαιτήσεις που έχει από προμήθειες, από μισθώματα, από τρίτους και από την Κεντρική Τράπεζα σε αντίθεση με το ΕΓΛΣ που στη θέση του λογαριασμού κωδ.30 έχει τους «Πελάτες».
- Τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.31 «Έντοκα γραμμάτια Δημοσίου», σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ, όπου οι τίτλοι αυτοί παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.34 "Χρεόγραφα".
- Οι λογαριασμοί με κωδ.32 και 33 του ΚΛΣΤ είναι κενοί και θα χρησιμοποιηθούν, μόνο κατόπιν αποφάσεως του αρμοδίου οργάνου. Οι αντίστοιχοι κωδικοί του ΕΓΛΣ χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των λογαριασμών «Παραγγελίες στο εξωτερικό» και «Χρεώστες διάφοροι». Ενώ το αντίθετο γίνεται στη περίπτωση του λογαριασμού με κωδ.37 του ΚΛΣΤ ο οποίος χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των ειδικών καταθέσεων στην Κεντρική Τράπεζα. Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ παραμένει κενός.

- Οι χρηματοποστολές από μία τράπεζα σε άλλη τράπεζα παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.38.02 «Χρηματοποστολές ». Διευκρινίζεται ότι παρόμοιος λογαριασμός δεν υπάρχει στο ΕΓΛΣ.
- Οι αγοραζόμενες επιταγές εισπρακτές παρακολουθούνται στο λογαριασμό κωδ.38.20 «Επιταγές εισπρακτές σε βάρος των τραπεζών εσωτερικού », ενώ στο ΕΓΛΣ δεν υπάρχει κάποιος αντίστοιχος λογαριασμός.
- Ο λογαριασμός με κωδ.39 «Λοιποί χρεωστικοί λογαριασμοί » του ΚΛΣΤ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των βραχυπρόθεσμων απαιτήσεων, εκτός χορηγήσεων, που δεν υπάγονται σε οποιαδήποτε κατηγορία απαιτήσεων, από εκείνες που παρακολουθούνται στους υπόλοιπους λογαριασμούς της ομάδας 3. Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των απαιτήσεων και διαθεσίμων των Υποκαταστημάτων.
- Οι λογαριασμοί με κωδ.46 «Συναλλαγματική θέση » και κωδ.47 «Απόθεμα ξένων τραπεζογραμματίων » υπάρχουν μόνο στον ΚΛΣΤ
- Οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ κωδ. 50 «Καταθέσεις όψεως », κωδ. 51 «Καταθέσεις Ταμειυτηρίου » κωδ. 52 «Καταθέσεις προθεσμίας - τραπεζικά ομόλογα » και κωδ. 53 «Άλλες κατηγορίες καταθέσεων» χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των πάσης φύσεως καταθέσεων, που δέχονται οι τραπεζικές επιχειρήσεις. Οι αντίστοιχοι κωδικοί του ΕΓΛΣ χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των λογαριασμών «Προμηθευτές », «Γραμμάτια πληρωτέα », «Τράπεζες – λογαριασμοί βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων » και «Πιστωτές διάφοροι».
- Ο λογαριασμός με κωδ. 57 «Επιταγές και εντολές πληρωτέες » του ΚΛΣΤ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των επιταγών και εντολών

πληρωτέων των τραπεζών. Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ παραμένει κενός.

- Ο λογαριασμός με κωδ. 59 του ΚΛΣΤ «Λοιπές υποχρεώσεις » χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων, που δεν εντάσσονται στους λογαριασμούς 50-57. Ο αντίστοιχος κωδικός του ΕΓΛΣ χρησιμοποιείται για την παρακολούθηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων των Υποκαταστημάτων.
- Οι προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις αποτελούν για τις τράπεζες οργανικό έξοδο και για το λόγω αυτό καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 68 «Προβλέψεις εκμεταλλεύσεως ». Οι αντίστοιχες προβλέψεις των εταιριών καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 83.11 «Προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις», σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.
- Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από πράξεις ή από την αποτίμηση αυτού στο τέλος κάθε χρήσεως, καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 69 «Διαφορές (χρεωστικές) από πράξεις συναλλάγματος ». Οι αντίστοιχες χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές των εταιριών καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 81.00.04 «Συναλλαγματικές διαφορές », σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.
- Οι λογαριασμοί του ΚΛΣΤ κωδ. 70 «Έσοδα από τόκους χορηγήσεων », κωδ. 71 «Άλλα έσοδα από τόκους » , κωδ. 72 «Έσοδα συμμετοχών », κωδ. 73 «Έσοδα χρεογράφων » και κωδ. 74 «Έσοδα από προμήθειες » , χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των βασικότερων εσόδων των τραπεζών, που είναι οι τόκοι και προμήθειες, καθώς και έσοδα των συμμετοχών και χρεογράφων τους. Οι αντίστοιχοι κωδικοί του ΕΓΛΣ χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των πραγματοποιούμενων πωλήσεων των εταιριών, καθώς και των αλειφθεισών επιχορηγήσεων.

- Στο λογαριασμό κωδ 79 «Διαφορές» (πιστωτικές) από πράξεις σε συνάλλαγμα » καταχωρούνται οι πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές, που προκύπτουν από πράξεις σε συνάλλαγμα και από αποτίμηση σε ευρώ λογαριασμών σε συνάλλαγμα. Οι αντίστοιχες πιστωτικές συναλλαγματικές διαφορές των εταιριών καταχωρούνται στο λογαριασμό κωδ. 81.01.04 «Συναλλαγματικές διαφορές », σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

- Οι συναλλαγματικές διαφορές (χρεωστικές ή πιστωτικές), που προκύπτουν από πράξεις συναλλάγματος ή από την αποτίμησή του στο τέλος κάθε χρήσεως θεωρούνται, ως στοιχεία που διαμορφώνουν το οργανικό αποτέλεσμα των τραπεζών και παρακολουθούνται στους λογαριασμούς 69 και 79 αντίστοιχα. Αντίθετα, παρόμοιες συναλλαγματικές διαφορές των εταιρειών καταχωρούνται στους λογαριασμούς 81.00.04 και 81.01.04 αντίστοιχα, όπως προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις του ΕΓΛΣ.

- Τα αποτελέσματα από την πώληση συμμετοχών των τραπεζών θεωρούνται ανόργανα αποτελέσματα και καταχωρούνται, κατά περίπτωση, στους λογαριασμούς 81.02.08 «Ζημιές από πώληση συμμετοχών και τίτλων με χαρακτήρα ακινητοποιήσεων» και 81.03.08 «Κέρδη από πώληση συμμετοχών και τίτλων με χαρακτήρα κινητοποιήσεων», σε αντίθεση με τις διατάξεις του ΕΓΛΣ όπου παρόμοια αποτελέσματα καταχωρούνται στους λογαριασμούς 64.12 «Διαφορές ζημιές από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων» και 76.04 «Διαφορές κέρδη από πώληση συμμετοχών και χρεογράφων».

2.5 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1^ο παράδειγμα:

Η εταιρία «ΑΛΦΑ» ΑΕ στις 13/11/2013 καταθέτει 1000€ σε λογαριασμό όψεως στον τραπεζικό λογαριασμό που διαθέτει στην Εθνική τράπεζα.

Λύση:

13/11/2013		
38.00 Ταμείο	1000	
50. ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ		
50.01 Εταιριών		1000
50.01.00 «ΑΛΦΑ ΑΕ »		

2^ο παράδειγμα :

Η «ΑΛΦΑ» ΑΕ εκδίδει στις 20/11/2013 μια επιταγή στον προμηθευτή του «ΒΗΤΑ» ΑΕ αξίας 500€ στο υποκατάστημα της Εθνικής τράπεζας στο Αμαρούσιο. Ο προμηθευτής «ΒΗΤΑ» ΑΕ οπισθογράφει την ίδια επιταγή υπέρ του στον προμηθευτή του με την επωνυμία «ΓΑΜΑ» ΑΕ και θα την παραλάβει στο υποκατάστημα της Εθνικής στην Κηφισιά

Λύση:

Το κατάστημα της Κηφισιάς θα κάνει την εγγραφή:

20/11/2013		
48.00 Καταστήματα εσωτερικού 48.00.01 Κατάστημα Αμαρούσιου 38.00 Ταμείο	500	500

Το κατάστημα του Αμαρούσιου θα κάνει την εγγραφή:

20/11/2013		
50.ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΎΨΕΩΣ 50.01 Εταιριών 50.01.00 «ΑΛΦΑ» ΑΕ 48. Καταστήματα εσωτερικού 48.00.01 Κατάστημα Κηφισιάς	500	500

Ενώ τα κεντρικά γραφεία της Εθνικής θα κάνει:

20/11/2013		
48.00 Καταστήματα εσωτερικού 48.00.02 Κατάστημα Κηφισιάς 48.00 Καταστήματα εσωτερικού 48.00.01 Κατάστημα Αμαρούσιου	500	500

3^ο παράδειγμα:

Ο πελάτης Α της Εθνικής τράπεζας στις 1/1 κάνει κατάθεση
10.000 € με επιτόκιο 5% ανά εξάμηνο.

Λύση:

1/1		
-----	--	--

38.00 Ταμείο		10.000	
51	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ			10.000
51.00 Απλές			
51.00.00 Πελάτης Α			

Για κάθε εξάμηνο που τα χρήματα θα μένουν στην τράπεζα θα υπολογίζετε το επιτόκιο 6%

	1/6		
65.01 Τόκοι καταθέσεων ταμειυτηρίου		600	
65.01.00 Τόκοι ταμειυτηρίου			
51	ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		
ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΥ			600
51.00 Απλές			
51.00.00 Πελάτης Α			

4^ο παράδειγμα:

Η εταιρία «ΔΕΗ» ΑΕ έκανε στις 5/11 κατάθεση 10.000.000 στο λογαριασμό όψεως που διαθέτει στην τράπεζα όπου από αυτόν τον λογαριασμό θα γίνεται η μισθοδοσία του προσωπικού κάθε 1^η του μηνός.

Λύση:

Η εγγραφή για την κατάθεση:

5/11		
------	--	--

38.00 Ταμείο	10.000.000	
50 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ		
ΟΨΕΩΣ		10.000.000
50.02 Δημοσίων		
Οργανισμών		
50.01.00 ΔΕΗ		

Κάθε 1^η του μηνός θα γίνεται η εγγραφή:

1/12		
50 ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ ΟΨΕΩΣ		
50.02 Δημοσίων οργανισμών	500.000	
50.01.00 ΔΕΗ		
57.01 Επιταγές πληρωμής		500.000
μισθών και		
συντάξεων ΔΕΗ		

5^ο παράδειγμα:

Έστω η Τράπεζα έχει χορηγήσει δάνειο 100.000€ στις 1/6/2013 σε μια Εμπορική επιχείρηση με επιτόκιο 10%, με προμήθεια χορήγησης 1%, προμήθεια είσπραξη 0.02% και ταχυδρομικά 3 €. Την χορήγηση θα την εξοφλήσει σε 6 μήνες

Λύση:

Άρα ο πελάτης στις 1/12/2013 θα πληρώσει τόκους για το διάστημα 1/6/2013 – 1/12/2013 (183 μέρες – Ιούνιος 30, Ιούλιος 31, Αύγουστος 31, Σεπτέμβριος 30, Οκτώβριος 31, Νοέμβριος 30)

Άρα Τόκοι = $100.000 * 0,10 * 183 / 365 = 5013,7\text{€}$

Η προμήθεια χορήγησης είναι η οποία υπολογίζετε ανά μήνα άρα θα έχουμε:

$100.000 * 0,01 * 6 / 12 = 500\text{€}$

Η προμήθεια είσπραξης είναι $100.000 * 0,0002 = 20\text{€}$

Η εγγραφές που πρέπει να γίνουν είναι:

1/6/2013		
20.30 Χορηγήσεις στο εμπόριο	100.000	
20.30.00 Από εμπορ. επιχ.		
70.30 Έσοδα από τόκους χορηγ. στο εμπόριο-τραπ.-ασφ.-ακιν.		5013,7
70.30.00 Από εμπορ. επιχ.		
74.90 Έσοδα από προμ. εισπρ.		20
74.90.00 Προεξόφληση γραμμ.		
75.11 Είσπραξη τελών		3
75.11.02 Ταχυδρομικά		
38.00 Ταμείο		94963,3
1/12/2013		
38.00 Ταμείο	100.000	
20.30 Χορηγ. στο εμποριο		
20.30.00 Από εμπορ. επιχειρ.		100.000

3° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΕΠΙΤΑΓΕΣ

Επιταγή είναι ένα αξιόγραφο με το οποίο ο εκδότης του δεσμεύεται μέσω ενός πιστωτικού ιδρύματος να καταβάλλει ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό στον δικαιούχο της.

Ουσιαστικά πρόκειται για μια εντολή πληρωμής προς μια τράπεζα. Τα χρήματα με τα οποία θα εξοφληθεί αυτή η εντολή πληρωμής τα οποία έχει ήδη θέσει στη διάθεση της τράπεζας ο εντολέας μέσω ενός λογαριασμού (current account) για να εξοφλήσει τον δικαιούχο.

Η τράπεζα έχει τον ρόλο του διαμεσολαβητή και δεν φέρει καμία ευθύνη για την πληρωμή της επιταγής αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια στο λογαριασμό του εκδότη. Σε αυτή την περίπτωση η επιταγή θα σφραγισθεί ως ακάλυπτη, ενώ η πράξη θεωρείται ποινικό αδίκημα.

Τα στοιχεία που πρέπει να φέρει μια επιταγή σύμφωνα με τον ν.5960/1933 για να είναι έγκυρη είναι τα εξής:

1. την ονομασία «επιταγή»
2. την εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού
3. το όνομα του εντολοδόχου-πληρωτή ,ο οποίος οφείλει να πληρώσει (τράπεζα ή ίδρυμα που ασκεί τραπεζικές εργασίες)
4. τον τόπο πληρωμής
5. τον χρόνο και τον τόπο έκδοσης της επιταγής
6. την υπογραφή του εκδότη-εντολέα της επιταγής

Εάν η ημερομηνία έκδοσης της επιταγής είναι και η ημερομηνία της συναλλαγής, η επιταγή είναι μέσο πληρωμής και καλείται στην πράξη επιταγή ημέρας. Η επιταγή είναι ένα μέσο διεκπεραίωσης συναλλαγών χωρίς την ανάγκη μεταφοράς μεγάλων χρηματικών ποσών.

3.1 ΕΙΔΗ ΕΠΙΤΑΓΩΝ

- **Κλασική επιταγή:** Εκδίδεται από τον εκδότη/καταθέτη σε βάρος του τραπεζικού του λογαριασμού. Η τράπεζα δεν φέρει καμία ευθύνη αν δεν υπάρχουν διαθέσιμα χρήματα στο λογαριασμό του εκδότη. Η κλασική επιταγή μπορεί να μεταβιβαστεί σε κάποιον άλλο δικαιούχο με οπισθογράφηση του αρχικού δικαιούχου.
- **Τραπεζική επιταγή:** Εκδίδεται από μία τράπεζα μετά από αίτημα του πελάτη της για πληρωμή του δικαιούχου. Σε αυτή την περίπτωση ο δικαιούχος είναι απόλυτα σίγουρος ότι το ποσό υπάρχει και είναι διαθέσιμο, αφού η τράπεζα έχει ήδη χρεώσει τον λογαριασμό με το ποσό και το έχει αφαιρέσει λογιστικά από το υπόλοιπο του λογαριασμού του πελάτη της.
- **Δίγραμμη επιταγή:** Αυτή η επιταγή μπορεί να πληρωθεί μόνο από τράπεζα σε άλλη τράπεζα ή σε πελάτη της ίδιας τράπεζας. Με αυτόν τον τρόπο η είσπραξη γίνεται σε συγκριμένο πρόσωπο και όχι σε οποιονδήποτε κομιστή. Η δίγραμμη επιταγή στην μπροστινή της πλευρά έχει δύο παράλληλες γραμμές οι οποίες μπορούν να τεθούν είτε από τον εκδότη, είτε και από τον κομιστή της επιταγής. Η διγράμμιση αυτή χωρίζεται σε γενική ή ειδική.

1. **Γενική:** Στην γενική διγράμμιση επιταγής δεν υπάρχει καμία υποσημείωση μεταξύ των δύο παράλληλων γραμμών ή σημειώνεται μόνο η λέξη τραπεζίτης. Σε αυτήν την περίπτωση η επιταγή πληρώνεται από την πληρώτρια τράπεζα μόνο σε πελάτη της ή σε άλλη τράπεζα. Επομένως αν ο κομιστής δεν είναι πελάτης αυτής της τράπεζας, θα πρέπει να εξουσιοδοτήσει την δική του τράπεζα να εισπράξει για λογαριασμό του την επιταγή.
2. **Ειδική:** Στην ειδική διγράμμιση επιταγής, αναγράφεται συγκεκριμένη τράπεζα μεταξύ των δύο παράλληλων γραμμών. Η επιταγή μπορεί να πληρωθεί μόνο στην τράπεζα που αναγράφεται μεταξύ των δύο παράλληλων γραμμών ή σε πελάτη της, αν αυτή είναι ο πληρωτής.

Η γενική διγράμμιση μπορεί να μετατραπεί σε ειδική αλλά η ειδική δεν μπορεί να μετατραπεί σε γενική.

Αν μια δίγραμμη επιταγή δεν πληρωθεί τελικά σε τράπεζα ή σε πελάτη του πληρωτή (πελάτη της τράπεζας) αλλά σε κάποιο τρίτο, ανεξάρτητα αν είναι υπαίτιος ή όχι ο πληρωτής, δεν επέρχεται ακυρότητα της επιταγής, αλλά ο πληρωτής υποχρεούται προς αποζημίωση..

3.1.1 Μεταχρονολογημένη επιταγή

Για μεγάλο χρονικό διάστημα οι μεταχρονολογημένες επιταγές είχαν πάρει την θέση του χρήματος στην αγορά. Χρησιμοποιούνταν σε μεγάλο βαθμό στις συναλλαγές και με τη σχετική οπισθογράφιση κυκλοφορούσαν από την μία επιχείρηση στην άλλη.

Οι μεταχρονολογημένες επιταγές «βόλευαν» και διευκόλυναν στην κίνηση της αγοράς. Οι τράπεζες δέσμευαν τους πελάτες τους και οι επιχειρήσεις μετέθεταν για αρκετούς μήνες τις πληρωμές τους μέχρι να

υπάρξει χρήμα για την πληρωμή. Η μεταχρονολογημένη επιταγή, δεν είναι ουσιαστικά «πληρωτέα εν όψει» γιατί παραλαμβάνεται, αρχικά, από τον δικαιούχο του χρηματικού ποσού (και πρώτο κομιστή) εν γνώσει του ότι έχει εκδοθεί με το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της μεταχρονολόγησης. υφίσταται και ένα είδος ειδικής συμφωνίας, να μην εμφανισθεί η επιταγή προς πληρωμή πριν από την αναφερόμενη στο σώμα αυτής χρονολογία έκδοσής της.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι με τον Ν 1957/1991 (άρθρο 11) προβλέπεται η προσκόμιση μεταχρονολογημένων επιταγών στις τράπεζες, με σκοπό την ενεχυρίαση, ώστε να καλυφθεί χορήγηση δανείου προς την επιχείρηση, σε εφαρμογή σχετικής δανειακής σύμβασης, που έχει υπογραφεί από τα δύο μέρη (επιχείρηση- τράπεζα).

Το ανώτατο όριο που δεν μπορεί να υπερβαίνει η αξία της μεταχρονολογημένης επιταγής κάθε φορά καθορίζεται από το προφίλ της επιχείρησης. Ο επιχειρηματίας καταθέτει μια επιταγή με πλαφόν που διατηρεί στην τράπεζα και προεισπράττει μέρος της αξίας της με μορφή δανείου. Το ποσό του δανείου φτάνει και ο 60% της αξίας της επιταγής. Μετά τη λήξη της και εφόσον ο η επιταγή καλυφθεί από τον εκδότη της τότε εισπράττει το υπόλοιπο της αξίας της μείον τους τόκους και η προμήθεια της τράπεζας.

Οι μεταχρονολογημένες επιταγές που κατέληγαν χωρίς αντίκρισμα ήταν ένα πολύ μικρό μέρος στην αγορά. Τώρα υπάρχει μια αβεβαιότητα στην αγορά. Μέχρι την λήξη της επιταγής δεν ξέρουμε καν αν θα υπάρχει η επιχείρηση που την εξέδωσε.

3.2 ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΕΣ

3.2.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΙΟ;

Όταν μιλάμε για γραμμάτια αναφερόμαστε σε μια συμφωνία μεταξύ τράπεζας και πελάτη. Αυτή η συμφωνία λέει ότι αν καταθέσει χρήματα και τα διατηρήσει για συγκριμένη περίοδο θα εισπράξει συγκεκριμένο τόκο. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα ο πελάτης να επιλέξει ο ίδιος τη χρονική στιγμή που θα εισπράξει τους τόκους του. Το κόστος της πρόωρης ανάληψης υπολογίζετε έχοντας υπόψη το επιτόκιο το οποίο η τράπεζα θα προσφέρει αυτή την στιγμή στην αγορά. Η τράπεζες προτείνουν άλλες λύσεις για τους πελάτες τους.

- Γραμμάτιο μικρής διάρκειας πχ 3 μήνες, έτσι κάθε φορά που θα λήγει θα αποφασίζουν αν θα ανανεωθεί.
- Γραμμάτιο ανάληψης χωρίς κόστος, σε αυτή την περίπτωση όμως το επιτόκιο είναι μικρότερο.

Τα γραμμάτιο είναι χρεόγραφο ή πιστωτικός τίτλος. Το εκδίδει ο αγοραστής- πελάτης προς τον πωλητή. Με το γραμμάτιο ο εκδότης υπόσχετε στον πωλητή να του πληρώσει ένα συγκριμένο ποσό (ονομαστική αξία του γραμματίου) στο τέλος προκαθορισμένης χρονικής περιόδου (ημερομηνία λήξης του γραμματίου).

Στο γραμμάτιο επίσης αναγράφονται η ημερομηνία έκδοσης και το όνομα του πωλητή και υπογράφει ο αγοραστής- εκδότης.

Γενικά γραμμάτιο είναι το έγγραφο που περιέχει υπόσχεση για την πληρωμή ενός χρηματικού ποσού. Το γραμμάτιο έχει τα ακόλουθα στοιχεία:

1. υπόσχεση πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού
2. το χρόνο λήξης
3. τον τόπο της πληρωμής
4. το όνομα εκείνου στον οποίο θα γίνει η πληρωμή
5. τον τόπο και την ημερομηνία που εκδόθηκε και
6. την υπογραφή του εκδότη.

Αν λείπει έστω και κάτι από τα παραπάνω τυπικά στοιχεία, η συναλλαγματική εξακολουθεί να ισχύει ως χρεωστικό ομόλογο, σύμφωνα με το νόμο.

ΠΡΟΣΟΧΗ στα παρακάτω:

- Η λέξη "**Συναλλαγματική** " δεν πρέπει να αντικατασταθεί με καμιά άλλη, ειδικά είναι άκυρη.
- Η εντολή πληρωμής του συμφωνημένου ποσού, δεν πρέπει να συνοδεύεται από οποιοδήποτε όρο ή επιφύλαξη..
- Στη συναλλαγματική δεν πρέπει να αντικατασταθεί το χρηματικό ποσό με κάποια ποσότητα **πράγματος**. Σ' αυτήν την περίπτωση είναι άκυρη.
- Είναι απαραίτητο να αναφέρεται η χρονολογία έκδοσης, διότι έτσι καταγράφεται η ικανότητα του εκδότη όσον αφορά στις υποχρεώσεις του. Εάν π. χ. πτωχεύσει και συνεχίζει να υπογράφει συναλλαγματικές τότε αυτές είναι άκυρες..
- Η υπογραφή του εκδότη είναι πάντοτε **χειρόγραφη**, ενώ τα στοιχεία μπορεί να είναι τυπωμένα.
- Οι συναλλαγματικές έχουν ρητή ημερομηνία λήξης, η οποία δεν είναι απαραίτητο να συμπίπτει με αυτή της πληρωμής της. Αν π.χ. πέσει σε αργία, πληρώνεται στην αμέσως επόμενη εργάσιμη.
- Ο τόπος πληρωμής **πρέπει** να αναγράφεται. Αν δεν σημειώνεται, ο νόμος θεωρεί, ως τόπο πληρωμής, τον τόπο κατοικίας του πληρωτή, που είναι σημειωμένος δίπλα στο όνομά του. Διαφορετικά η συναλλαγματική είναι άκυρη.
- Επίσης και ο τόπος έκδοσης πρέπει να αναγράφεται. Εάν όχι, τότε θεωρείται αυτός που είναι γραμμένος δίπλα από το όνομά του εκδότη.

Τριτεγγύηση

Στην τριτεγγύηση, ένα τρίτο πρόσωπο αναλαμβάνει να πληρώσει τον κομιστή της συναλλαγματικής.

τράπεζας στην οποία ο κομιστής-πελάτης της διατηρεί λογαριασμό, αντίθετα στην συναλλαγματική ο πληρωτής μπορεί να είναι οποιοσδήποτε.

2. Στην συναλλαγματική υπεύθυνος για την διαδικασία πληρωμής είναι μόνο ο πληρωτής ενώ στην επιταγή η τράπεζα δεν φέρει καμία ευθύνη
3. Η επιταγή και το γραμμάτιο εκδίδονται από τον οφειλέτη (αυτός που πληρώνει) στον δικαιούχο (πωλητή). Αντίθετα στην συναλλαγματική αποδέκτης είναι ο οφειλέτης και εκδότης είναι ο πωλητής.
4. Το γραμμάτιο είναι προπληρωτέο εις διαταγήν, η επιταγή είναι πάντοτε πληρωτέα όμως επικρατεί να εξοφλείτε στην αναγραφόμενη ημερομηνία και η συναλλαγματική πληρώνετε στη λήξη της με περιθώριο 2 εργάσιμων ημερών.
5. Στην επιταγή δεν ξέρουμε αν θα υπάρξει αποδοχή ενώ η συναλλαγματική είναι δεκτική αποδοχής
6. Στη συναλλαγματική υπάρχουν από αναγωγή αλλά και άμεσοι υπεύθυνοι. Άμεσοι οφειλέτες είναι ο αποδέκτης και ο τριτεγγυητής και από αναγωγή είναι οι οπισθογράφοι και οι τριτεγγυητές τους. Στην επιταγή δεν υπάρχουν άμεσοι υπεύθυνοι παρά μόνο από αναγωγή
7. Οι αξιώσεις που προέρχονται από μια επιταγή παραγράφονται μετά από 6 μήνες.

3.4 ΑΚΑΛΥΠΤΗ ΕΠΙΤΑΓΗ

3.4.1 Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΛΥΠΤΗΣ ΕΠΙΤΑΓΗΣ

Ακάλυπτη είναι η επιταγή της οποίας ο εκδότης δεν έχει το αντίστοιχο ποσό στο λογαριασμό του στην πληρώτρια τράπεζα. Επίσης είναι και η επιταγή που έχει εκδοθεί με χρέωση λογαριασμού τρίτου προσώπου (άρθρο 6 Ν. 5960/1933) και δεν πληρώθηκε επειδή δεν υπήρξαν διαθέσιμα στον

λογαριασμό του τρίτου αυτού που υπέδειξε ο εκδότης . Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την μη εξόφληση της επιταγής όταν αυτή εμφανιστή. Το χρονικό όριο μέσα στο οποίο πρέπει να πληρωθεί μια επιταγή είναι οκτώ ημέρες από την έκδοση της.

Μετά το οκταήμερο η τράπεζα δικαιούται να προβεί σε πληρωμή της επιταγής αλλά δεν υποχρεούται. Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής είναι ποινικό αδίκημα σύμφωνα με τον νόμο 5960/33 και διώκετε ύστερα από έγκληση του παθόντος. Ο παραπάνω νόμος στο άρθρο 79 προβλέπει φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών για τον εκδότη της ακάλυπτης αυτής επιταγής.

Στην επιταγή μπορεί ως ημερομηνία έκδοσης να γραφτή άλλη και όχι η πραγματική. Αυτό συμβαίνει λόγω της μικρής προθεσμίας για την πληρωμή της (8 ημέρες). Προχρονολογημένη επιταγή ονομάζετε αυτή όπου η ημερομηνία που αναγράφετε είναι προγενέστερη της πραγματικής και μεταχρονολογημένη είναι η επιταγή που η ημερομηνία που αναγράφετε είναι μεταγενέστερη της πραγματικής. Την επιταγή την οποία δεν μπορούμε να πληρώσουμε με μετρητά αλλά συμψηφίζετε στα λογιστικά βιβλία την ονομάζουμε δίγραμμη.

Όπως αναφέραμε και παραπάνω η επιταγή είναι ένα πολύ διαδεδομένο μέσω συναλλαγής χρήματος στην Ελλάδα. Τα τελευταία χρόνια το ποσοστό των ακάλυπτων επιταγών αυξάνετε. Πολλές φορές οι επιταγές δεν έχουν το αναμενόμενο αντίκρισμα στον τραπεζικό λογαριασμό στην πληρώτρια τράπεζα και αυτό προκαλεί ένα «χάος» στην αγορά.

1) Ποινική Ευθύνη

Το άρθρο 79, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 ν.δ. 1325/1972, θεσπίζει ως ποινικό αδίκημα την έκδοση ακάλυπτης επιταγής για την διάπραξη του οποίου μάλιστα αρκεί ο ενδεχόμενος δόλος. Η ποινική δίωξη μάλιστα ασκείται μόνον ύστερα από έγκληση του κομιστή της επιταγής που δεν πληρώθηκε. Αναλυτικότερα, ο κομιστής της επιταγής, ενδιάμεσος ή και τελευταίος, δύναται να υποβάλλει κατά του εκδότη της έγκληση στον αρμόδιο

Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών εντός σύντομης προθεσμίας από τη σφράγιση της. Με την έγκληση, δεν επιδιώκεται η είσπραξη του ποσού της επιταγής, αλλά η ποινική τιμωρία του εκδότη της. Το αξιόποιο της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής εξαλείφεται πλήρως σε περίπτωση που ο υπαίτιος αποζημιώσει πλήρως τον κομιστή μετά τη νόμιμη εμφάνιση και μη πληρωμή της επιταγής

2) Αστική Ευθύνη

Ο δικαιούχος αξίωσης ακάλυπτου επιταγής μπορεί να διεκδικήσει την ικανοποίησή του είτε υποβάλλοντας αίτηση για έκδοση διαταγής προς πληρωμή, είτε ασκώντας αγωγή αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας, είτε τέλος ασκώντας αγωγή αδικαιολογήτου πλουτισμού:

2.α) Διαταγή Πληρωμής

Η διαδικασία έκδοσης διαταγής προς πληρωμή έχει ως σκοπό να αποκτήσει ο κομιστής της επιταγής, με μια απλή, ταχεία και ολιγοδάπανη διαδικασία και μάλιστα χωρίς ακρόαση του αντιδίκου, ένα "όπλο" στα χέρια του με το οποίο στο μέλλον μπορεί να διεκδικήσει τα χρήματά του. Η διαταγή πληρωμής εκδίδεται ύστερα από αίτηση που υποβάλλεται στο αρμόδιο Δικαστήριο.

2.β) Αγωγή αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας

Εναλλακτικά, δύναται να γίνει άσκηση αγωγής αποζημίωσης από την αδικοπραξία της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, δηλαδή απαγγελία από το αρμόδιο Δικαστήριο προσωπικής κράτησης κατά του εκδότη της επιταγής, ως μέσο εκτέλεσης της απόφασης που θα εκδοθεί, χρονικής διάρκειας ανάλογα με το ποσό της ακάλυπτης επιταγής.

2.γ) Αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού

Επειδή η επιταγή χρησιμεύει ως μέσο πληρωμής, η παραγραφή των αξιώσεων που απορρέουν απ' αυτή είναι πολύ σύντομη. Σε περίπτωση λοιπόν που παρήλθε η προθεσμία κατά την οποία ο κομιστής δικαιούται να διεκδικήσει τα χρήματά του, επειδή δεν την εμφάνισε έγκαιρα στην Τράπεζα, έχει δικαίωμα να ασκήσει αγωγή αδικαιολόγητου πλουτισμού.

3.4.2 ΟΙ ΑΚΑΛΥΠΤΕΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΤΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα ενόψει της οικονομικής κρίσης παρουσιαστικά έντονο στην αγορά το πρόβλημα της ακάλυπτης επιταγής σύμφωνα με τα στοιχεία που δημοσίευσε η Τειρεσίας ΑΕ.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2010

ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	17.689	176.025.574	17.689	176.025.574
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	4.014	39.164.181	21.703	215.189.755
ΜΑΡΤΙΟΣ	15001	150.821.682	36.704	366.011.437
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	15.719	138.839.111	52.423	504.850.548
ΜΑΙΟΣ	15.917	136.571.230	68.340	641.421.778
ΙΟΥΝΙΟΣ	17.629	156.047.037	85.969	797.468.815
ΙΟΥΛΙΟΣ	18.599	166.317.822	104.568	963.786.637
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	19.943	191.354.809	124.511	1.155.141.446
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	18.533	167.563.068	143.044	1.322.704.514
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	16.618	155.581.996	159.662	1.478.286.510
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	18.460	175.051.255	178.122	1.653.337.765
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	17.116	158.658.816	195.238	1.811.996.581

Παρατηρούμε ότι για το έτος 2010 οι ακάλυπτες επιταγές στη χώρα μας ήταν σε πολύ μεγάλα επίπεδα. Από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Σεπτέμβριο το ίδιο έτος οι ακάλυπτες επιταγές αυξανόταν συνεχώς και ξεπέρασαν τις 195χιλ τεμάχια και σχεδόν άγγιξαν τα 2 δις ευρώ. Το τραπεζικό σύστημα πλέων ενόψει της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα βρίσκεται μπροστά σε ένα πρόβλημα για την οικονομία .το φαινόμενο της ακάλυπτης επιταγής.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2011

<i>ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)</i>	<i>ΤΕΜΑΧΙΑ</i>	<i>ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ</i>	<i>ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)</i>
<i>ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ</i>	17.851	172.308.716	17.851	172.308.716
<i>ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ</i>	16.663	182.029.764	34.514	354.338.480
<i>ΜΑΡΤΙΟΣ</i>	15.812	163.240.127	50.326	517.578.607
<i>ΑΠΡΙΛΙΟΣ</i>	14.482	137.787.681	64.808	655.366.288
<i>ΜΑΙΟΣ</i>	15.205	164.907.197	80.013	820.273.485
<i>ΙΟΥΝΙΟΣ</i>	15.679	168.144.970	95.692	988.418.455
<i>ΙΟΥΛΙΟΣ *</i>	15.598	392.937.944	111.290	1.381.356.399
<i>ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ</i>	15.121	153.635.498	126.411	1.534.991.897
<i>ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ</i>	12.978	122.950.702	139.389	1.657.942.599
<i>ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ</i>	11.423	119.577.363	150.812	1.777.519.962
<i>ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ</i>	14.181	165.803.531	164.993	1.943.323.493
<i>ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ</i>	13.419	139.750.227	178.412	2.083.073.720

Το 2011 σε σχέση με το 2010 είχαμε μείωση των τεμαχίων των ακάλυπτων επιταγών γύρω στα 20000 τεμ το ποσό όμως σε ευρώ αυξήθηκε σχεδόν 200χιλ και ξεπέρασε τα 2δισ. Αυτό με την σειρά του δείχνει ότι παρόλο που τα τεμάχια των ακάλυπτων επιταγών μειώθηκαν οι αγορές έχουν σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2012

ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	13.398	142.717.891	13.398	142.717.891
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	13.868	155.858.232	27.266	298.576.123
ΜΑΡΤΙΟΣ*	13.952	202.076.021	41.218	500.652.144
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	12.263	109.601.377	53.481	610.253.521
ΜΑΙΟΣ	12.489	117.998.355	65.970	728.251.876
ΙΟΥΝΙΟΣ	11.538	99.008.400	77.508	827.260.276
ΙΟΥΛΙΟΣ	10.110	88.832.564	87.618	916.092.840
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	9.554	104.296.092	97.172	1.020.388.932
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	7.601	78.349.532	104.773	1.098.738.464
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	7.459	78.921.386	112.232	1.177.659.850
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	7.043	72.482.319	119.275	1.250.142.169
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	5.790	63.571.736	125.065	1.313.713.905

Σταδιακά παρατηρούμε σημαντική μείωση των ακάλυπτων επιταγών. Έχουμε μείωση πάνω από 50χιλ τεμάχια αλλά και μείωση ύψους 700χιλ ευρώ. Η μείωση αυτών των επιταγών δίνει μια ανάσα στην αγορά και δίνει ελπίδες για τόνωση της ρευστότητας και της οικονομίας γενικότερα.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

ΕΠΙΤΑΓΕΣ (ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ)	ΤΕΜΑΧΙΑ	ΠΟΣΑ (σε ΕΥΡΩ)	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΕΜΑΧΙΩΝ	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΣΩΝ (σε ΕΥΡΩ)
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ	6.571	75.095.510	6.571	75.095.510
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	5.735	92.072.724	12.306	167.168.234
ΜΑΡΤΙΟΣ	4.146	45.804.804	16.452	212.973.038
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	4.213	41.921.195	20.665	254.894.233
ΜΑΙΟΣ	4.129	47.973.680	24.794	302.867.913
ΙΟΥΝΙΟΣ	3.301	34.679.412	28.095	337.547.325
ΙΟΥΛΙΟΣ	3.377	36.279.517	31.472	373.826.842
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	2.946	37.289.700	34.418	411.116.542
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	2.408	23.697.041	36.826	434.813.583
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	2.283	35.262.175	39.109	470.075.758
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	2.149	27.862.067	41.258	497.937.825

Το 2013 μέχρι και το Νοέμβριο οι ακάλυπτες επιταγές συνεχίζουν να μειώνονται. Αυτό δείχνει ότι το πρόβλημα με τις ακάλυπτες επιταγές έχει αρχίσει σιγά σιγά να υποχωρεί, παραμένει όμως σε ψηλά επίπεδα.

Σε σχέση με το 2009-2010 που όλο και μεγαλύτερο ποσοστό ακάλυπτων επιταγών είχαμε ανά τρίμηνο και όλο και περισσότερες επιταγές είχαν γραφτεί στην λίστα του Τειρεσία. Σταδιακά τα τελευταία χρόνια τα τεμάχια των επιταγών που δεν έχουν αντίκρισμα μειώνονται το 2011 αρχίζουμε να βλέπουμε ουσιαστικά την πρώτη μείωση σε τεμάχια δίστιχος όμως τα ποσά σε ευρώ παραμένουν σχεδόν ίδια.

Αισθητή διάφορα αρχίζουμε να παρατηρούμε το 2012 - 2013 ως την λήξη του έτους. Καθώς στο τέλος του Νοεμβρίου του 2013 είναι 41 258 εγγεγραμμένες επιταγές στην λίστα του Τειρεσία ενώ τον Νοέμβριο του 11 ήταν 164 993 τεμάχια.

3.5 ΑΝΤΙΚΤΥΠΟ ΤΩΝ ΑΚΑΛΥΠΤΩΝ ΕΠΙΤΑΓΩΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Η επιταγές κινούν ένα μεγάλο μέρος της αγοράς καθώς διευκολύνουν τόσο καιρό τις επιχειρήσεις που δεν διαθέτουν άμεσα ρευστό. Για να υπάρχει η ομαλή λειτουργία της αγοράς η διακίνηση αυτή των επιταγών βασίζεται στην φερεγγυότητα του εκδότη της επιταγής αλλά και τον οπισθογράφων που ίσως να έχει μεταβιβαστεί. Το φαινόμενο των ακάλυπτων επιταγών όμως έχει αρχίσει να ανησυχεί τράπεζες και επιχειρήσεις τα τελευταία χρόνια.

Το πρόβλημα με τις ακάλυπτες επιταγές είναι ότι από τη στιγμή που θα κοπεί η πρώτη ακάλυπτη επιταγή από ένα μπλοκάκι αυτόματα και οι επόμενες θα είναι ακάλυπτες. Οι επιταγές υπόσχονται μελλοντική πληρωμή σε κάποιον, αυτός με τη σειρά του περιμένει να εισπράξει για να καλύψει τις δικές του επιταγές. Έτσι κάθε ακάλυπτη επιταγή μολύνει και άλλες.

Οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα σε μεγάλο βαθμό δουλεύουν με μεταχρονολογημένες επιταγές. Τις οποίες τις χρησιμοποιούν για να

σπρώξουν τις οφειλές τους προς τα πίσω. Αυτό το φαινόμενο αφήνει μεγάλη τρύπα ρευστότητας στην αγορά με αποτέλεσμα την μη ομαλή λειτουργία της.

Η έλλειψη ρευστότητας και οι ακάλυπτες επιταγές λειτουργούν σαν μαγνήτες στην αγορά. Το ένα είναι συνέπια του άλλου και η ζημία που προκαλούν σε τράπεζες και επιχειρήσεις τεράστιες..

Πιο συγκεκριμένα μεγάλες επιχειρήσεις έχουν φύγει από την Ελλάδα και άλλες έχουν βάλει λουκέτο γιατί αδυνατούσαν να πληρώσουν τα χρέη τους στην αγορά... οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αδυνατούν να επιβιώσουν καθώς οι ακάλυπτες επιταγές δεν τους αφήνουν περιθώρια να εισπράξουν και να καλύψουν και αυτοί με την σειρά τους τα δέκατους χρέη. Οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν το πρόβλημα ρευστότητας με το να εκδίδουν μεταχρονολογημένες επιταγές.

Πρόσφατη έρευνα της MARC για λογαριασμό του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ (ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ) ανέδειξε μεταξύ των άλλων: «Πνίγονται» οι επιχειρήσεις από τις μεγάλες καθυστερήσεις πληρωμών που στον ιδιωτικό τομέα εκφράζονται με την κυκλοφορία επιταγών με μακρά μεταχρονολόγηση.

Δημιουργείται μεγάλη ανασφάλεια στις επιχειρήσεις. «Φρενάρουν» επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, σχεδιασμοί και επενδύσεις. Το 75% των ερωτηθέντων επιχειρηματιών αναγνωρίζει ότι πλέον είναι ανάγκη να περιορισθεί το όριο μεταχρονολόγησης των επιταγών και να τεθεί ανώτατο όριο.

Έρευνα

Δραματική αύξηση στον αριθμό των επιχειρήσεων που βαίνουν προς κλείσιμο διαπιστώνει έρευνα της Marc, για λογαριασμό της ΓΣΕΒΕΕ.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας, μία στις τέσσερις επιχειρήσεις, δηλαδή 180.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις, αφήνουν ανοικτό το ενδεχόμενο να κλείσουν μέσα στη χρονιά.

Από αυτές, επίσημα εκτιμάται ότι θα βάλουν λουκέτο τουλάχιστον 61.200, εκ των οποίων οι 12.000 θα κλείσουν το πρώτο τρίμηνο του έτους, μετά τη λήξη των εκπτώσεων.

Η εξέλιξη αυτή μεταφράζεται σε 240.000 χαμένες θέσεις απασχόλησης, εκ των οποίων 106.000 το τρέχον εξάμηνο.

Το 2012 οι συνολικές απώλειες στις θέσεις απασχόλησης ξεπέρασαν τις 150.000 εκ των οποίων 65.000 θέσεις μισθωτής εργασίας χάθηκαν το δεύτερο εξάμηνο του 2011.

Σημειώνεται ακόμη, πως στο δείγμα των επιχειρήσεων που μετείχαν στην έρευνα, αυξάνεται συνεχώς ο αριθμός των επιχειρηματιών που δεν απασχολούν εργαζόμενους.

Ο πρόεδρος της ΓΣΕΒΕΕ, Δ. Ασημακόπουλος, παρουσιάζοντας την έρευνα, πρότεινε τη δημιουργία ενός συμπληρωματικού Μνημονίου το οποίο θα είναι αναπτυξιακό.

Κακή πορεία τζίρου και έλλειψη ρευστότητας

Αναλυτικά, σύμφωνα με την έρευνα, το ποσοστό των μικρών επιχειρήσεων που θεωρούν πολύ ή αρκετά πιθανό το ενδεχόμενο να έχουν το επόμενο διάστημα πρόβλημα λειτουργίας σε βαθμό που θα κινδυνεύουν να κλείσουν, αγγίζει πλέον το 51,4% από 44,5% που αποτυπώθηκε στην προηγούμενη έρευνα και 11,7% που ήταν στην έρευνα του Ιουλίου του 2009.

Η απαισιοδοξία για το μέλλον πηγάζει και από την κακή πορεία του τζίρου, αποτελεσμάτων, αλλά και την έλλειψη ρευστότητας. Συγκεκριμένα το δεύτερο εξάμηνο του 2011 σχεδόν 9 στις 10 επιχειρήσεις καταγράφουν επιδείνωση της γενικής οικονομικής τους κατάστασης.

Ειδικότερα, επιδείνωση εμφάνισε το δεύτερο εξάμηνο του 2011 στον κύκλο εργασιών το 82,5%, στη ζήτηση το 82%, στη ρευστότητα το 85,9%, στις παραγγελίες το 83,5%, και στις επενδύσεις αύξηση καταγράφει μόλις το 5,8%, μείωση το 37,6% και στασιμότητα το 54,3%. Σημειώνεται ότι για το σύνολο του 2011, το 42,1% των επιχειρήσεων έκλεισε με ζημιές ενώ μόνο 1 στις 5 εμφάνισε κέρδη.

Κατά το πρώτο εξάμηνο της φετινής χρονιάς, το 77,2% των επιχειρήσεων αναμένουν επιδείνωση της θέσης τους, το 14,1% δεν αναμένει καμία αλλαγή, ενώ μόλις το 4,3% ελπίζει σε βελτίωση της κατάστασής τους.

Ακόμη, επιδείνωση προβλέπεται στον κύκλο εργασιών το 78,6% των ερωτηθέντων, στη ζήτηση το 76,5%, στη ρευστότητα το 79,9%, στις παραγγελίες το 77,3% και στις επενδύσεις αύξηση προβλέπει μόνο το 2,8%, μείωση το 40,5% και στασιμότητα το 52,1%.

Ακάλυπτες επιταγές

Στο 39,5% διαμορφώθηκε τον Ιανουάριο το ποσοστό των επιχειρήσεων που συναλλάσσονται με επιταγές από 45,5% που ήταν τον Ιούλιο του 2011.

- Το μέσο χρονικό διάστημα μεταχρονολόγησης των επιταγών προσεγγίζει τους 4 μήνες ενώ ο μέσος χρόνος εξόφλησης των οφειλών έχει αυξηθεί σύμφωνα με το 47,9% των επιχειρήσεων.

- Το 38,8% των επιχειρήσεων που συναλλάσσονται με επιταγές (αντιστοιχεί στο 14,9% του συνόλου) έχει στα χέρια του ακάλυπτες επιταγές πελατών, και 8,2% έχει επιταγές με μεγάλο κίνδυνο να μην καλυφθούν.

- Το 54,7% των επιχειρηματιών που έχουν στα χέρια τους ακάλυπτες επιταγές, αντιστοιχεί στο 8% του συνόλου, δήλωσαν ότι δεν τις έχουν σφραγίσει.

- Το 77,2% που συναλλάσσονται με επιταγές θεωρούν ότι πρέπει να θεσπιστεί ένα συγκεκριμένο χρονικό όριο εξόφλησής τους.

Αυτό που βλέπουμε από την παραπάνω έρευνα είναι ότι τα ψηλά επίπεδα έλλειψης ρευστότητας σε συνδυασμό με τα μεγάλα ποσοστά διακίνησης ακάλυπτων επιταγών στην αγορά οδηγούν τις επιχειρήσεις στο λουκέτο.. Οι επιχειρηματίες στην προσπάθειά τους να σώσουν την επιχείρησή τους κόβουν επιταγές δίχως να μπορούν να είναι συνεπείς στην υποχρέωση τους με συνέπεια την μη ομαλή λειτουργία της αγοράς.

3.6 Ποιές οι κυρώσεις της επιχείρησης για ακάλυπτες επιταγές;

Οι επιταγές εκτός από πιστωτικούς τίτλους είναι και υποκατάστατο του χρήματος. Τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα και ιδιαίτερα τα έτη 2009 με 2011 γινόταν κατάχρηση αυτών των επιταγών. Η νομοθεσία όμως προβλέπει και δίνει κυρώσεις σε όσες επιχειρήσεις κινούνται με ακάλυπτες επιταγές. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται είναι οι εξής:

- Τιμωρείτε με φυλάκιση από 3 μήνες έως 5 χρόνια και με χρηματική ποινή. αυτό ισχύει για όποιον εκδίδει επιταγή που δεν πληρώθηκε σε πρόσωπο με μη επαρκή χρηματικά διαθέσιμα κατά το χρόνο της έκδοσης ή της πληρωμής της.
- Αυξημένη ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 1 έτους έως 5 χρόνια για υπαίτιους που επαναλαμβάνουν το έγκλημα κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια, οι περιστάσεις κατά τις οποίες έγινε οι πράξη δείχνουν ένα άτομο ιδιαίτερα επικίνδυνο.
- Αν ο υπαίτιος αποζημίωσε αμέσως μετά ολοσχερώς τον δικαιούχο τότε τιμωράτε με ελαττωμένη ποινή.
- Η εκδίκαση της υπόθεσης γίνεται με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο δικαστήριο. Χωρίς προανάκριση.
- Η πληρώτρια τράπεζα είναι υποχρεωμένη να βεβαιώσει την έλλειψη χρήματος (αντίκρισμα) είτε στο έγγραφο του τίτλου της ή σε ξεχωριστό χαρτί. Ο βασικός νόμος που διέπει την επιταγή είναι ο Ν 5960/1933 που τροποποιήθηκε σε ΝΔ 1325/1972 Ν.644/1977 τον κώδικα της Πολιτικής Δικονομίας και το Ν 1329/1983

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας ήταν η διερεύνηση και καταγραφή του τρόπου με τον οποίο λειτουργούν οι τράπεζες όσον αφορά τις δραστηριότητες τους, το σύστημα λογιστικών εγγραφών καθώς και για τις ακάλυπτες επιταγές στην Ελλάδα, ποια τα προβλήματα που επιφέρουν στις επιχειρήσεις αλλά και τη χώρα γενικότερα και με ποιους τρόπους προσπαθούν οι οικονομικές αρχές να λαμβάνουν μέτρα με σκοπό την μείωση αυτού του φαινόμενου των επιταγών.

Οι τραπεζικοί οργανισμοί αλλά και η κοινωνία, όπως είναι παγκοσμίως αποδεκτό, από την φύση των δραστηριοτήτων που είναι υποχρεωμένες να πραγματοποιούν και των υπηρεσιών που προσφέρουν είναι δυνατόν να λειτουργήσουν χωρίς να αναλάβουν κάποιο κίνδυνο. Ακριβώς αυτός είναι και ο λόγος που αναπτύσσουν πολιτικές διαχείρισης κινδύνου και μέσα από διάφορες νέες τεχνολογίες αλλά και εργαλεία για να καταφέρνουν να έχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Η διαχείριση κινδύνου αποτελεί μια συνεχώς μεταβαλλόμενη και εξελισσόμενη διαδικασία που καθορίζετε από διάφορους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες. Η αποτελεσματική διαχείριση και αποτίμηση κινδύνων αποτελεί έναν ακόμη ποιοτικό παράγοντα για τη σωστή λειτουργία του τραπεζικού συστήματος αποτρέποντας τους τραπεζικούς οργανισμούς από πιθανές καταστροφικές για αυτούς επενδύσεις.

Είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι οι τραπεζικοί οργανισμοί δεν λειτουργούν ανεξάρτητα, αλλά λαμβάνοντας υπόψη τους το θεσμικό πλαίσιο που έχει οριστεί από την επιτροπή της Βασιλείας. Ένας σχετικά μεγάλος «εχθρός» για τις τράπεζες μπορούμε να πούμε ότι είναι οι οίκοι αξιολόγησης, καθώς μπορούν να κρατήσουν τη φήμη ενός τραπεζικού οργανισμού σε υψηλό επίπεδο ή να τον υποβαθμίσουν κρίνοντας τον αφερέγγυο.

Σημαντικό ρόλο στην διερεύνηση αυτή, κατέχει και έρευνα η οποία διεξήχθη, αναφορικά με τον τρόπο που λειτουργούν οι εμπορικές τράπεζες γενικότερα, και στην Ελλάδα ειδικότερα, τι προσέχουν αλλά και πως φυλάσσονται από τους καθημερινούς χρηματοπιστωτικούς κινδύνους, έτσι ώστε να ανταπεξέλθουν στην παγκόσμια και εγχώρια οικονομική κρίση των τελευταίων ετών.

Το φαινόμενο με τις ακάλυπτες επιταγές έχει μπει για τα καλά στην καθημερινότητα όχι μόνο της Ελλάδος αλλά και παγκοσμίως, αφού είναι κάτι που ταλαιπωρεί όλες τις οικονομίες μιας και η επιταγή είναι ένας από τους πιο διαδεδομένους τρόπους πληρωμής και το φαινόμενο των ακάλυπτων επιταγών δυσκολεύει ακόμα περισσότερο την ήδη βεβαρημένη οικονομική κατάσταση που υπάρχει παγκοσμίως.

Πλέον οι οικονομίες προσπαθούν να καταπολεμήσουν αυτό το φαινόμενο των επιταγών και αυτό φαίνεται από τα στοιχεία της Τειρεσίας Α.Ε, όπου δείχνουν ότι η συνολική αξία των ακάλυπτων επιταγών και η συνολική τους ποσότητα όλο και μειώνονται. Αυτό το γεγονός δίνει μια νέα ώθηση στην οικονομία μιας και οι "τρύπες" που έχουν δημιουργηθεί από τις ακάλυπτες επιταγές έχουν μειωθεί και έτσι οι επιχειρήσεις δεν θα αντιμετωπίζουν κάποιο οικονομικό πρόβλημα εξαιτίας των επιταγών αυτών.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Bessis, J. (2002). *“Risk Management in Banking”*, Wiley & Sons, London.
- Boot, A.W. and Thakor, V.A (1997). *“Financial Architecture System”*, The Review of Financial Studies.
- Goodhart, C. (2011). *“The Committee on Banking Supervision”*, Cambridge, London.
- Holton, G. (2003). *“Value-at-Risk: Theory and Practice”*, Academic Press, London.
- Vaughan, E.J. (1997). *“Risk Management”* J, Wiley, New York,
- Ένωση Ελλήνων Τραπεζών (1980), *“Ενιαίο Τραπεζικό Λογιστικό Σχέδιο”*, Εκδόσεις Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών.
- Ζακκά, Β. (2010). *“Η Βασιλεία III θέτει τους νέους όρους στην τραπεζική αγορά”*, available:
«<http://www.bankersreview.gr/default.asp?pid=9&la=1&clD=5&arId=658>»,
(προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2012)
- Κουμπλής, Α. (2012). *“Πολιτικές για Αποτελεσματικό Εσωτερικό Έλεγχο και Διαχείριση Κινδύνων στο Σύγχρονο Τραπεζικό Σύστημα”*, available:
«<http://www.epistimonikomarketing.gr/politikes-gia-apotelesmatiko-esoteriko-elegcho-kai-diaheirisi-kindunon-sto-sugchrono-trapeziko-sustima>»,
(προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2012)
- Γεώργιος Κόντος, Γ. (2007), *“Λογιστική Τραπεζών και Εταιρειών Leasing & Factoring”*, ΔΙΠΛΟΓΡΑΦΙΑ.

- Κωνσταντάς, Σ. (2006). " ΑΝΑΓΚΑΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ", available: «<http://www.actuaries.org.gr/documents/Konstantas.pdf>», (προσπελάστηκε στις 15 Ιανουαρίου 2013)
- Νούλας, Α.Γ. (2005). "Χρήμα και Τράπεζες", Θεσσαλονίκη.
- Σχοινιωτάκης, Ν. και Συλλιγάρδος, Γ. (2010). "Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό Σύστημα", ΣΤΑΜΟΥΛΗ, Αθήνα.
- <http://www.euretiro.com/2010/07/epitokiakos-kindynos.html> (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2012)
- www.bankofgreece.gr (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- <http://el.wikipedia.org> (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- <http://epixeirisi.gr/ΚΡΙΣΙΜΑ-ΘΕΜΑΤΑ-ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ-ΚΑΙ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ> (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- www.euretiro.com (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- <http://www.taxlaw.gr/el/practice-areas/commercial-law/122-securities-exchange-cheques> (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- www.livopedia.gr/index.php/%CE%93%CF%81%CE%B1%CE%BC%CE%BC%CE%AC%CF%84%CE%B9%CE%BF (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- <http://insmoney.blogspot>. (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)
- <https://sites.google.com/site/olgantova/akalyptes-epitages> (προσπελάστηκε στις 23 Δεκεμβρίου 2013)